

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Маріупольський державний університет
Економіко-правовий факультет
Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ ТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»
(для студентів спеціальності 051 «Економіка» та 292 «Міжнародні економічні
відносини» усіх форм навчання)

Затверджено на Вченої ради
економіко-правового факультету
протокол № 8 від «26» березня 2019 року

Маріуполь – 2019 р.

Міжнародні економічні відносини. Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» (для студентів спеціальності 051 «Економіка» та 292 «Міжнародні економічні відносини» усіх форм навчання) / Укл. Булатова О.В., Ніколенко Т.І. – Маріуполь: МДУ, 2019. – 78 с.

Методичні рекомендації щодо самостійного організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для студентів спеціальностей 051 «Економіка» та 292 «Міжнародні економічні відносини» складено на підставі відповідних нормативних вимог Міністерства освіти і науки України, галузевих стандартів вищої освіти відповідного напрямку, методичних рекомендацій Маріупольського державного університету.

Рекомендується студентам усіх форм навчання.

Рецензенти: **В.Я. Омельченко** д.е.н., професор., завідувач кафедри менеджменту Маріупольського державного університету

І.В. Хаджинов, д.е.н., професор, професор кафедри міжнародних економічних відносин Донецького національного університету (м. Вінниця)

ЗМІСТ

	стор.
ПЕРЕДМОВА.....	3
ЗМІСТ ПРОГРАМИ.....	6
ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ.....	10
ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ	42
ВАРІАНТИ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ (І СЕМЕСТР).....	43
ВАРІАНТИ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ (ІІ СЕМЕСТР).....	47
КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ.....	50
ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЗМ 1. СУТНІСТЬ ТА СЕРЕДОВИЩЕ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ.....	55
ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЗМ 2. МОДЕЛІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ...	57
ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЗМ 3. СВІТОВА ФІНАНСОВА СИСТЕМА.....	67
ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЗМ 4. МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ.....	70
ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЗМ 5. СВІТОВА ВАЛЮТНА СИСТЕМА ТА МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ.....	74
ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЗМ 6. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ.....	79
РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ПРИСВОЮВАНИХ СТУДЕНТАМ (СЛУХАЧАМ).....	82
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	83

ПЕРЕДМОВА

Міжнародні економічні відносини є функціональною системою реалізації економічних інтересів суб'єктів міжнародного бізнесу за допомогою специфічних методів, принципів, інструментів, які притаманні інтернаціональному рівню взаємодії. Сучасний динамічний розвиток світової економіки характеризується поглибленням глобалізаційних та інтеграційних процесів, що свідчить про посилення взаємодії та взаємозалежності країн.

Метою викладання навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є формування теоретичних знань, умінь та практичних навичок у галузі міжнародної економіки, форм, методів та механізмів реалізації міжнародних економічних відносин.

Основними завданнями навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» є:

- вивчення сутності міжнародної економічної системи та закономірностей її розвитку, методів аналізу політико-правового, економічного, соціально-культурного середовища та інфраструктури міжнародної економічної діяльності;
- набуття знань про регулювання міжнародних економічних відносин, міжнародну валютну систему, методологію міжнародних розрахунків, процеси міжнародної економічної інтеграції;
- набуття вмінь використовувати одержані знання у практичній зовнішньоекономічній діяльності України.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Міжнародні економічні відносини» спрямована на опанування наступних компетентностей:

- здатність до збору, обробки, збереження, продукування, передачі й аналізу професійно важливої інформації з різних джерел;
- вміння організувати процеси управління економічною та міжнародною діяльністю підприємства;
- здатність організувати взаємодію підприємства із зовнішнім середовищем;
- здатність здійснювати контроль за всіма видами та напрямками економічної і міжнародної діяльності підприємства.

Дисципліна використовується для формування наступних програмних результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки бакалаврів за спеціальністю 051 «Економіка» (ОПП «Міжнародна економіка») та 292 «Міжнародні економічні відносини» (ОПП «Міжнародний бізнес») у Маріупольському державному університеті: застосовувати знання закономірностей та тенденцій розвитку національної, регіональної та глобальної економіки, інтеграційних процесів, особливостей їх впливу на економічну та міжнародну діяльність підприємства; вміти використовувати інструменти аналізу макро- і мікросередовища, здійснювати моніторинг основних конкурентів на внутрішньому і світовому ринку; демонструвати ґрунтовні знання про економічну систему суспільства, закони її функціонування і розвитку.

Передумови для вивчення дисципліни. Дисципліна «Міжнародні економічні відносини» вивчається після вивчення дисципліни «Основи економічної теорії», «Регіональна економіка» та «Макроекономіка» і передує вивченню курсу «Зовнішньоекономічна діяльність» та «Глобальна економіка»

Результати навчання. У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- основні форми міжнародних економічних відносин,
- механізми та інструменти зовнішньоекономічної політики держави,
- основні характеристики міжнародної економічної інтеграції та глобалізації,
- основні проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України.

вміти:

- будувати графічні моделі застосування інструментів політики протекціонізму,
- розраховувати курси валют та платіжний баланс країни,
- здійснювати аналіз конкретних економічних ситуацій, на основі отриманих теоретичних знань,
- аргументовано формулювати своє ставлення до економічних процесів, що відбуваються.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1 СУТНІСТЬ І СЕРЕДОВИЩЕ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

Тема 1. Міжнародна економічна система.

Сутність міжнародних економічних відносин. Об'єкт і головні суб'єкти міжнародних економічних відносин. Форми та рівні розвитку міжнародних економічних відносин. Загальні та специфічні принципи міжнародних економічних відносин. Особливості розвитку сучасних міжнародних економічних відносин.

Середовище міжнародних економічних відносин, його структуризація й особливості. Елементи внутрішнього та зовнішнього середовища міжнародних економічних відносин. Політико-правове середовище. Соціально-культурне середовище. Економічне середовище.

Екстерналізація та інтерналізація. Внутрішня і зовнішня інтернаціоналізація. Інтернаціоналізація міжнародних економічних відносин. Особливості прояву інтернаціоналізації на мікро- та макрорівнях.

Етапи інтернаціоналізації: початковий етап, етап локальної ринкової експансії, транснаціональний етап, глобальний етап. Глобалізація та економічний раціоналізм. Особливості інтернаціоналізації в умовах глобального економічного середовища.

Тема 2. Національні економіки та їх взаємодія.

Світове господарство як полісистемне утворення. Етапи формування світового господарства. Національні економіки та їх систематизація. Систематизація країн світу по регіональному признаку. Систематизація країн світу по організаційному признаку. Систематизація країн світу по економічному признаку.

Соціально-економічні підсистеми світового господарства. Критерії визначення соціально-економічних підсистем світового господарства. Характеристика країн з розвинутою економікою. Характеристика країн з перехідною економікою. Характеристика країн, що розвиваються. Глобалізація та економічний раціоналізм. Економічна залежність та взаємозв'язок країн світу. Національна економічна безпека. Міжнародна економічна безпека. Міжнародний економічний порядок.

Тема 3. Міжнародна економічна діяльність.

Сутність міжнародного поділу праці. Напрями розвитку міжнародного поділу праці. Державна спеціалізація виробництва. Міжнародна кооперація виробництва. Економічні ефекти участі країни в міжнародному поділі праці.

Рівні регулювання міжнародних економічних відносин. Системи національного регулювання зовнішньоекономічних зв'язків. Міждержавне регулювання міжнародних економічних відносин. Наднаціональний рівень регулювання міжнародних економічних відносин. Міжнародні організації.

Глобальні проблеми світової економіки. Основні напрями міжнародного економічного співробітництва в вирішенні глобальних проблем людства.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2 МОДЕЛІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

Тема 4. Теорія міжнародної торгівлі.

Еволюція теорій міжнародних економічних відносин. Меркантилізм, теорія абсолютних і порівняльних переваг. Моделі Хекшера-Оліна, Хекшера-Оліна-Самуельсона і парадокс Леонтьєва. Розвиток неофакторних і неотехнологічних моделей. Динамічні моделі міжнародної конкурентоспроможності.

Зовнішня, міжнародна та світова торгівля. Показники масштабів, структури, динаміки й результативності міжнародної торгівлі.

Види міжнародної торгівлі. Торгівля товарами й послугами. Традиційна торгівля, торгівля у межах кооперації, зустрічна торгівля. Торгівля безпосередня та через посередників. Біржова торгівля, міжнародні аукціони й тендери.

Ціноутворення у міжнародній торгівлі.

Тема 5. Світовий ринок товарів та послуг.

Світовий ринок, його сутність та ключові характеристики. Етапи формування світового ринку. Характерні риси світового ринку. Міжнародний рух товарів як ознака світового ринку. Сутність економічної рівноваги на світовому ринку. Матеріально-речова рівновага світового ринку. Вартісна рівновага світового ринку.

Сучасне світове господарство. Основні пропорції світового господарства. Міжгалузеві та внутрішньогалузеві пропорції світового господарства. Міжнародні пропорції в окремих підсистемах світового господарства.

Структура світового ринку. Інфраструктура сучасного світового ринку.

Тема 6. Міжнародний науково-технологічний обмін.

Технології в системі світового виробництва. «Нова економіка». Світовий ринок технологій. Об'єкти та суб'єкти світового ринку технологій.

Класифікація технологій. Інноваційні технології. Форми трансферу технологій: патентна угода, патент, ліцензійна угода, ліцензія, «ноу-хау», лізинг, франчайзинг та ін.. Некомерційні форми руху технологій.

Міжнародна передача технологій. Міжнародне технічне сприяння.

Тема 7. Міжнародна торгова політика.

Особливості регулювання міжнародної торгівлі. Протекціонізм та лібералізм. Вплив протекціонізму на виробництво і добробут.

Методи та інструменти регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами. Тарифне і нетарифне регулювання міжнародних торгово-економічних відносин. Митний тариф на імпорт. Експортний тариф. Квотування. Добровільні обмеження експорту. Експортні субсидії. Демпінг. ГАТТ\СОТ.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3 СВІТОВА ФІНАНСОВА СИТЕМА

Тема 8. Світовий фінансовий ринок.

Світовий фінансовий ринок, його структура та складові. Особливості функціонування світової фінансової системи. Механізм перерозподілу фінансових ресурсів світової економіки. Основні учасники світового фінансового ринку. Світові фінансові центри.

Сучасні тенденції розвитку світового фінансового ринку. Фінансова глобалізація. Позитивні та негативні наслідки глобалізації фінансових ресурсів світового господарства.

Інфраструктура світового фінансового ринку.

Тема 9. Прямі інвестиції та міжнародне виробництво.

Сутність і мотивація міжнародного руху капіталу. Теорії міжнародного руху капіталу. Показники руху капіталу. Характерні риси сучасного етапу міжнародного руху капіталу.

Форми міжнародної інвестиційної діяльності. Прямі й портфельні інвестиції.

Сутність і мотивація міжнародного бізнесу. Типи й види міжнародного бізнесу. Суб'єкти міжнародного бізнесу. Транснаціональні корпорації. Міжнародні спільні підприємства. Порівняльна характеристика форм міжнародного бізнесу.

Розвиток багатонаціонального підприємництва в системі світового господарства. Суть та основні риси транснаціоналізації. Транснаціональні корпорації в системі світового господарства. Стратегічні альянси. Злиття й поглинання у міжнародному виробництві.

Міжнародний ринок капіталу. Міжнародна технічна допомога. Форми та методи регулювання міжнародного інвестування.

Тема 10. Міжнародне портфельне інвестування.

Теорії портфельного інвестування. Світовий фондовий ринок. Світовий ринок акцій. Первинний ринок цінних паперів. Вторинний ринок цінних паперів.

Інфраструктура фондового ринку. Інститути спільного інвестування Біржові індекси. Рейтинги цінних паперів.

Сутність, види та структура портфелів міжнародних інвестицій. Формування портфелів міжнародних інвестицій. Міжнародна портфельна інвестиційна діяльність.

Тема 11. Міжнародний кредит.

Міжнародний кредит і його сутність та функції в сучасній економіці. Принципи міжнародного кредиту. Фактори розвитку міжнародних кредитних відносин.

Міжнародний кредит як елемент міжнародного ринку позичкових капіталів. Різновиди міжнародних кредитів. Сек'юритизація кредитів.

Проблема зовнішньої заборгованості. Шляхи й механізми вирішення проблеми зовнішньої заборгованості в світовому господарстві.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4 МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ

Тема 12. Світовий ринок праці.

Особливості формування й розвитку світового ринку праці. Етапи розвитку міжнародної міграції робочої сили. Вплив процесів транснаціоналізації на міжнародну міграцію робочої сили. Напрямки міграції робочої сили.

Вплив міграції на ринок праці.

Основні риси сучасного міжнародного ринку праці. Основні світові ринки та експортери робочої сили. Місце мігрантів в структурі сучасного ринку праці.

Тема 13. Міжнародна трудова міграція.

Сутність і основні види міжнародної міграції робочої сили. Форми сучасних міграційних процесів.

Наслідки міжнародної еміграції та імміграції робочої сили. Наслідки для країн еміграції робочої сили. Наслідки для країн імміграції робочої сили. Економічні ефекти міграції робочої сили.

Регулювання міжнародних міграційних процесів. Рівні регулювання міграції трудових ресурсів. Методи та інструменти регулювання трудової міграції.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 5 СВІТОВА ВАЛЮТНА СИСТЕМА ТА МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ

Тема 14. Теорії валютних курсів.

Поняття валюти та її види. Валютний курс. Теорії валютного курсу. Класична теорія валютного курсу. Монетаристська теорія валютного курсу. Теорія покритого процентного паритету. Теорія непокритого процентного паритету. Модель знецінення національної валюти. Модель збалансованого портфелю Конвертованість валюти. Валютний паритет і валютний курс.

Тема 15. Світовий валютний ринок.

Валютні ринки, їх види та структура. Учасники валютного ринку. Функції валютного ринку. Моделі валютного ринку.

Котирування валют. Основні валютні операції. Валютний арбітраж. Операції на ринку євровалют. Валютна політика.

Тема 16. Світова валютна система.

Національні, міжнародні й світова валютні системи.

Еволюція світової валютної системи. Система золотого стандарту, Бреттон-Вудська і Ямайська системи.

Європейська валютна система.

Тема 17. Міжнародні розрахунки.

Сутність та види міжнародних розрахунків.

Форми міжнародних розрахунків та їх порівняльна характеристика. Акредитив. Інкасо. Банківський переказ. Вексель.

Особливості міжнародних розрахунків України.

Тема 18. Платіжний баланс та макроекономічна рівновага.

Платіжний баланс, його структура і методологія складання. Рахунок поточних операцій. Рахунок операцій з капіталом і фінансових операцій. Методи зрівноваження платіжного балансу. Теорії платіжного балансу. Макроекономічна роль платіжного балансу. Економічна політика і платіжний баланс.

Макроекономічна рівновага у відкритій економіці. Моделі внутрішньої та зовнішньої рівноваги.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 6 МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ

Тема 19. Міжнародна регіональна інтеграція.

Інтеграція як відносини і як процес. Фактори міжнародної економічної інтеграції. Мікро- і макроінтеграція. Горизонтальна й вертикальна мікроінтеграція. Макроінтеграція та економічний регіоналізм. Форми, шляхи й особливості регіональної економічної інтеграції. Проблеми і перспективи світової (глобальної) інтеграції.

Економічні наслідки інтеграції країн.

Розвиток регіональної економічної інтеграції. Європейські інтеграційні процеси. Європейський Союз. Інтеграція східноєвропейських країн. Чорноморське економічне співробітництво. Потенціал і особливості загальноєвропейської економічної інтеграції. Північноамериканська економічна інтеграція. Зона вільної торгівлі «США — Канада». НАФТА. США у світових інтеграційних процесах. Економічна інтеграція у Латинській Америці. Потенціал і особливості регіональної інтеграції країн Азії. Інтеграційні зусилля арабських країн. Взаємозв'язки країн Африки.

Тема 20. Європейська економічна інтеграція.

Передумови розвитку європейської інтеграції. Європейське співтовариство вугілля і сталі. Римський договір. Заснування ЄС і Євроатому. Формування спільного ринку.

Формування інституціональної системи Європейського Союзу. Розвиток спільних політик Європейського співтовариства.

Розширення ЄС. Суперечності процесу економічної інтеграції.

Тема 21. Глобалізація економічного розвитку.

Поглиблення інтернаціоналізації світового господарства в сучасних умовах. Процеси світового господарської еволюції. Моделі економічного розвитку (модель лінійних стадій розвитку, теорія структурних трансформацій, теорія зовнішньої залежності, неокласична модель вільного ринку, теорія ендогенного зростання, модель сталого розвитку). Основні елементи глобальної економіки.

Всесвітній характер НТР в сучасних умовах. Дематеріалізація виробництва. Еволюція міжнародних виробничих систем.

Тема 22. Інтеграція України у світову економіку.

Передумови, особливості та шляхи інтеграції України до світового господарства. Інтеграційні пріоритети української економіки. Внутрішньоекономічні фактори інтеграції України до світового господарства.

Україна на світовому ринку товарів, послуг, технологій. Україна у процесах міжнародного руху капіталу та робочої сили.

Політико-правові, економічні, соціально-культурні та інфраструктурні умови розвитку форм міжнародного бізнесу в Україні. Експортно-імпортна діяльність українських підприємств. Іноземна та зарубіжна інвестиційна діяльність. Результативність діяльності українських підприємств на міжнародних ринках. Проблеми й перспективи розвитку міжнародного бізнесу в Україні. Формування системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1

Міжнародна економічна система

1. Сутність міжнародних економічних відносин (МЕВ). Об'єкт і головні суб'єкти МЕВ.
2. Форми та рівні МЕВ.
3. Середовище МЕВ, його структуризація й особливості.
4. Особливості розвитку сучасних МЕВ.
5. Інтернаціоналізація МЕВ.
6. Глобалізація та економічний раціоналізм.

Питання до обговорення:

1. Пояснити сутність МЕВ.
2. Визначити об'єкт і головні суб'єкти МЕВ.
3. Дайте характеристику формам та рівням МЕВ.
4. Охарактеризуйте загальні та специфічні принципи МЕВ.
5. Особливості розвитку сучасних МЕВ.
6. Сутність середовища МЕВ. Його структуризація й особливості.
7. Розкрити сутність та елементи внутрішнього та зовнішнього середовища МЕВ.
8. Що розуміють під політико-правовим середовищем МЕВ?
9. Вплив економічного середовища на МЕВ.
10. Особливості впливу соціально-культурного середовища на МЕВ.
11. Розкрити сутність понять екстерналізація та інтерналізація. Дати визначення інтерналізації МЕВ.
12. Охарактеризувати етапи інтернаціоналізації: початковий етап, етап локальної ринкової експансії, транснаціональний етап, глобальний етап.
13. Глобалізація та економічний раціоналізм.

Теми рефератів:

1. Особливості розвитку міжнародних економічних відносин на сучасному етапі.
2. Глобалізація та економічний раціоналізм в сучасних умовах глобального економічного середовища.

Практичне завдання 1.1

Україна здійснила закупівлю партії індійського чаю. Визначити які форми МЕВ було використано при здійсненні цієї операції.

Практичне завдання 1.2

Іноземна фірма реставрує готель в Києві. Які товари, що використовуються фірмою, можна вважати з точки зору міжнародної економіки торговими, а які — неторговими.

Практичне завдання 1.3

Іноземна фірма реставрує площу Ринок у Львові. Які товари, що використовує фірма, можуть вважатися торговими, а які неторговими?

Практичне завдання 1.4

Україна продала в Німеччину казеїн, який виробляє українсько-німецьке СП. Які форми МЕВ були задіяні в цій угоді?

Практичне завдання 1.5

Україна протягом декількох років брала іноземні позики, строк оплати яких настав. Щоб платити за боргами, уряд України збільшує податки, внаслідок чого падає споживання. Як вплине на становище України наявність у економіці неторгових товарів?

Тема 2

Національні економіки та їх взаємодія

1. Світове господарство як полісистемне утворення.
2. Етапи формування світового господарства.
3. Національні економіки та їх систематизація.
4. Соціально-економічні підсистеми світового господарства.

Питання до обговорення:

1. Пояснити сутність світового господарства як полісистемного утворення.
2. Дайте характеристику основним теоріям розвитку світового господарства.
3. Визначити етапи формування світового господарства.
4. Дати визначення поняттю «національна економіка» та навести їх систематизацію.
5. Систематизація країн світу по регіональному признаку.
6. Систематизація країн світу по організаційному признаку.
7. Систематизація країн світу по економічному признаку.
8. Охарактеризувати соціально-економічні підсистеми світового господарства.
9. За якими критеріями проводиться визначення соціально-економічних підсистем світового господарства?
10. Характеристика країн з розвинутою економікою.
11. Характеристика країн з перехідною економікою.
12. Характеристика країн, що розвиваються.
13. Розкрити сутність національної економічної безпеки країн.
14. Розкрити сутність міжнародної економічної безпеки.
15. Дати характеристику міжнародному економічному порядку.

Теми рефератів:

1. Глобалізація та економічний раціоналізм.
2. Національна економічна безпека.
3. Міжнародна економічна безпека.
4. Міжнародний економічний порядок.

Практичне завдання 2.1

У яких межах рівноважна ціна на товар на світовому ринку може відрізнятись від рівноважних цін на цей же товар в кожній з країн, що торгують? Можливо, щоб внутрішня ціна кожної з країн була вище ніж світова рівноважна ціна?

Практичне завдання 2.2

Складіть Рахунок товарів і послуг у СНР, якщо

- експорт – 250 млн дол.;
- імпорт – 195 млн дол.;
- випуск – 580 млн дол.;
- чисті податки на продукти – 55 млн дол.;
- проміжне споживання – 200 млн дол.;
- кінцеве споживання – 420 млн дол.;
- валове накопичення – 600 млн дол.

Практичне завдання 2.3

Функція попиту на пшеницю в країні X має наступний вид: $D=100-20P$, а функція пропозиції $S=20+20P$. В країні Y функція попиту на пшеницю має наступний вигляд: $D^*=80-20P$, а функція пропозиції $S^*=40+20P$.

Визначити:

А) внутрішню рівноважну ціну в обох країнах за умови відсутності міжнародного обміну,

- Б) рівень міжнародної ціни, яку буде встановлено за умови торгівлі між країнами (транспортні витрати дорівнюють 0),
 В) обсяги торгівлі.

Практичне завдання 2.4

Попит та пропозиція на ринку радіоприймачів в США та Японії мають наступний вигляд:

Ціна, долл	США		Японія	
	Обсяг попиту, млн.шт	Обсяг пропозиції, млн.шт.	Обсяг попиту, млн.шт	Обсяг пропозиції, млн.шт.
5	5	2	2,5	1
10	4	3	2	3
15	3	4	1,5	5
20	2	5	1	7

Визначити:

- А) рівень рівноважної ціни для кожної країни,
 Б) яка країна буде експортувати радіоприймачі,
 В) обсяг експорту.

Тема 3

Міжнародна економічна діяльність

1. Сутність міжнародного поділу праці.
2. Рівні регулювання міжнародних економічних відносин.
3. Глобальні проблеми світової економіки.

Питання до обговорення:

1. Розкрити сутність міжнародного поділу праці.
2. Визначити напрями розвитку міжнародного поділу праці.
3. Охарактеризувати форми міжнародної спеціалізації та кооперування виробництва.
4. Пояснити економічні ефекти участі країни в міжнародному поділі праці.
5. Визначити рівні регулювання міжнародних економічних відносин.
6. Назвати системи національного регулювання зовнішньоекономічних зв'язків.
7. Розкрити сутність міждержавного регулювання міжнародних економічних відносин.
8. Охарактеризувати наднаціональний рівень регулювання міжнародних економічних відносин.
9. Назвати головні міжнародні організації, які здійснюють правове регулювання міжнародних економічних відносин на національному, міжнародному і наднаціональному рівнях.
10. Охарактеризувати основні напрями міжнародного економічного співробітництва в вирішенні глобальних проблем людства.

Теми рефератів:

1. Місце, роль України в системі міжнародного поділу праці.
2. Міжнародний поділ праці й еволюція теорії міжнародних економічних відносин.
3. Правове регулювання міжнародних економічних відносин на національному, міжнародному і наднаціональному рівнях.
4. Показники спеціалізації країни в світовому господарстві.

Практичне завдання 3.1

Якщо Україна експортує до Туреччини продукцію чорної металургії, а імпортує звідти продукцію легкої промисловості, можна це вважати:

1. міжнародним розподілом праці;
2. міжнародною кооперацією праці;
3. міжнародним розподілом факторів виробництва;
4. першим, другим та третім одночасно.

Практичне завдання 3.2

Припустимо, Україна продає в Німеччину сирку, а Німеччина в Україну обладнання. Чи можна вважати це міжнародним поділом праці, міжнародною кооперацією праці, міжнародним поділом інших факторів виробництва або першим, другим і третім разом?

Практичне завдання 3.3

Витрати праці (в годинах) на виробництво сиру та трикотажу в Росії та Німеччини наступні:

Продукція	Росія	Німеччина
Сир (кг на годину)	5	1
Трикотаж (м ² за годину)	1	3

В виробництві якого товару має абсолютні переваги кожна країна? Чому? Визначити вигравш від торгівлі Росії та Німеччини, якщо вони обмінюють 5 кг сиру на 3 м² трикотажу. Визначити вигравш від торгівлі Росії та Німеччини, якщо вони обмінюють 5 кг сиру на 6 м² трикотажу.

Практичне завдання 3.4

Припустимо, що дві країни виробляють тільки два товари - цукор та сталь. Рівень витрат на їх виробництво визначається наступними даними:

Країни	Витрати на виробництво 1 тони сталі	Витрати на виробництво 1 тони цукру
Країна А	150	100
Країна Б	120	120

Визначити:

- Чи має країна А абсолютні переваги в виробництві сталі?
- Чи має країна Б порівняльні переваги в виробництві цукру?
- Які товари будуть експортувати та імпортувати країни?

Тема 4

Теорія міжнародної торгівлі

- Теорія абсолютних і порівняльних переваг
- Теорія міжнародної торгівлі Хершера-Оліна
- Альтернативні теорії міжнародної торгівлі.
- Міжнародна торгівля.
- Торгівля товарами та послугами.

Питання до обговорення:

- Меркантилізм, теорія абсолютних і порівняльних переваг.
- Проаналізувати моделі Хершера-Оліна-Самуельсона і парадокс Леонтьєва.
- Розвиток неофакторних і неотехнологічних моделей.
- Динамічні моделі міжнародної конкурентоспроможності.
- Характеристика зовнішньої, міжнародної та світової торгівлі.
- Показники масштабів, структури, динаміки й результативності міжнародної торгівлі.
- Проаналізувати види міжнародної торгівлі.
- Торгівля товарами та послугами.
- Традиційна торгівля, торгівля у межах кооперації, зустрічна торгівля. Торгівля безпосередня та через посередників. Біржова торгівля, міжнародні аукціони й тренди.
- Ціноутворення у міжнародній торгівлі.

Теми рефератів:

1. Міжнародний поділ праці і еволюція теорії міжнародних економічних відносин.
2. Види міжнародної торгівлі.
3. Зовнішня торгівля України. Показники масштабів, структури, динаміки й результативності торгівлі.
4. Ціноутворення у міжнародній торгівлі.

Практичне завдання 4.1

США можуть продукувати товар X більш ефективно, ніж Великобританія. Проте США імпортують X із Великобританії. Поясніть чому.

Практичне завдання 4.2

Затрати праці (у годинах) на виробництво печива та цукерок в Україні та Польщі такі:

	Печиво	Цукерки
Україна	12	4
Польща	2	8

- А) У виробництві якого товару Україна має відносну перевагу і чому?
Б) Розрахуйте альтернативну ціну цукерок, виражену через ціну печива, для України та для Польщі.
В) В якому інтервалі буде знаходитись ціна рівноваги на цукерки у випадку розвитку торгівлі між двома країнами?
Г) Якщо відносна ціна рівноваги на цукерки внаслідок торгівлі буде дорівнювати 4, на якому з товарів буде спеціалізуватися кожна з країн і чому?
Д) Підрахуйте виграш Польщі від торгівлі, якщо вона буде спеціалізуватися на виробництві печива.

Практичне завдання 4.3

Затрати робочого часу в Україні та ФРН на виробництво товарів А, Б, В, Г такі:

	ФРН	України
А	3	36
Б	6	54
В	12	72
Г	45	90

- А. За якими товарами ФРН має найбільшу та найменшу абсолютну перевагу перед Україною?
Б. Якщо німецька заробітна плата в 7 разів вище української, які товари будуть продукуватися у ФРН, а які – в Україні?
В. Покажіть вигідність торгівлі для кожної з країн.
Г. Як зміниться торгівля, якщо різниця у заробітних платах скоротиться до 6 разів.

Практичне завдання 4.4

Українська ферма продукує пшеницю та молоко, для чого максимально може використати 800 год праці та 1200 га землі. Виробництво 1 т пшениці потребує 20 год. праці та використання 10 га землі. Виробництво 1 т молока потребує 8 год. праці та 16 га землі.

- А. Які фактори виробництва відносно більш інтенсивно використовуються для виробництва пшениці? Які – для молока?
Б. Чи може ферма виробити 50 т молока та 90 т пшениці одночасно?

Практичне завдання 4.5

Магнітофони є відносно трудомістким товаром, вони вимагають для виробництва 30 год праці та 6 га землі та продаються за 90 дол. США кожний. Авокадо – товар, що потребує відносно більших витрат землі. На виробництво 1 т авокадо необхідно 1,5 год праці та 6 га землі, при цьому 1 т авокадо можна продати за 6 дол. США.

А. Якщо в США 180 млн. працівників та 300 млн. га землі, а в Мексиці – 60 млн працівників та 75 млн. га землі, то в якому співвідношенні буде здійснюватись торгівля двома товарами між США та Мексикою?

Б. Чому спеціалізація в реальній торгівлі може бути цілком іншою, ніж впливає з теорії співвідношення факторів виробництва?

Практичне завдання 4.6

Виробництво шинки і пива в Україні та Чехії виглядає так:

	Україна	Чехія
Шинка (кг/год.)	10	2
Пиво(л/год.)	2	6

А. У виробництві якого товару Україна має абсолютну перевагу? У виробництві якого товару Чехія має абсолютну перевагу? Чому?

Б. Підрахуйте вигрaш від торгівлі відповідно України та Чехії, якщо вони обмінюють 10 кг шинки на 6 л пива.

В. Підрахуйте вигрaш від торгівлі відповідно України та Чехії, якщо вони обмінюють 10 кг шинки на 12 л пива.

Практичне завдання 4.7

У вас є інформація щодо параметрів виробництва в М'янмі (колишній Бірмі) та у всіх інших країнах.

Виробник	Випуск тканини на одиницю затрат	Виробництво рису на одиницю затрат
М'янма	75	100
Інші країни	150	150

Передбачається виходити з припущень у дусі Рікардо: ці два товари є єдиними, співвідношення затрати/випуск залишається постійним за будь-якого обсягу виробництва рису та тканин, усі ринки є конкурентними.

А. Чи має М'янма абсолютну перевагу у виробництві рису? А тканин?

Б. Чи має М'янма порівняльну перевагу у виробництві рису; тканин?

В. Яке мінове співвідношення між рисом та тканинами склалося б у М'янмі в разі відсутності міжнародної торгівлі?

Г. В яких межах встановляться «умови торгівлі», або коефіцієнт обміну (співвідношення світових цін на рис та тканини), в умовах вільної торгівлі між М'янмою та іншими країнами?

Практичне завдання 4.8

Нижче наведено таблиці виробничих можливостей Японії та Гавайських островів. Припустимо, що у спеціалізації та торгівлі оптимальною продуктовою структурою для Японії є варіант Б, а для Гавайських островів – варіант Г.

Продукт	Виробничі потужності Японії					
	А	Б	В	Г	Д	Е
Радіоприймачі, тис. шт.	30	24	18	12	6	0
Ананаси, тис. шт.	0	6	12	18	24	30

Продукт	Виробничі потужності Гавайських островів
---------	--

	А	Б	В	Г	Д	Е
Радіоприймачі, тис. од.	10	8	6	4	2	0
Ананаси, тис. од.	0	4	8	12	16	20

А. Чи є співвідношення порівняльних витрат такими, що обом країнам необхідно розвивати спеціалізацію? Якщо так, то який продукт має продукувати кожна з країн?

Б. Який буде загальний приріст виробництва радіоприймачів та ананасів, одержаний у результаті такої спеціалізації?

В. Які є межі в умовах торгівлі? Припустимо, що дійсними умовами торгівлі є один радіоприймач за 1,5 од. ананасів і що 4 радіоприймачі обмінюються на 6 од. ананасів. Яким буде вигравш від спеціалізації та торгівлі для кожної країни?

Г. Чи можете ви зробити висновок з цього прикладу, що спеціалізація відповідно до порівняльних переваг приведе до більш ефективного використання світових ресурсів? Поясніть.

Д. Представте розв'язок графічно.

Практичне завдання 4.9

Розрахувати рівень внутрішньогалузевої торгівлі, якщо країна А експортує та імпортує три групи товарів при збалансованій зовнішній торгівлі (зовнішньоторгове сальдо дорівнює нулю):

Товар	Експорт, дол. США	Імпорт, дол. США
I	250	200
II	350	300
III	400	500

Практичне завдання 4.10

Розрахувати рівень внутрішньогалузевої торгівлі, якщо країна А експортує та імпортує три групи товарів при незбалансованій зовнішній торгівлі

Товар	Експорт, дол. США	Імпорт, дол. США
I	600	300
II	300	300
III	100	600
Всього	1000	1200

Тема 5

Світовий ринок товарів та послуг

1. Сутність та етапи формування світового ринку.
2. Сутність економічної рівноваги на світовому ринку.
3. Основні пропорції світового ринку.
4. Інфраструктура світового ринку.

Питання до обговорення:

1. Світовий ринок, його сутність та ключові характеристики.
2. Перерахуйте та охарактеризуйте етапи формування світового ринку.
3. Міжнародний рух товарів як ознака світового ринку.
4. В чому полягає сутність економічної рівноваги на світовому ринку? Покажіть графічно.
5. Матеріально-речова рівновага світового ринку.
6. В чому полягає сутність вартісної рівноваги світового ринку?
7. Що слід розуміти під основними пропорціями світового господарства?
8. Міжнародні пропорції в окремих підсистемах світового господарства.
9. Що розуміють під структурою світового ринку?
10. Інфраструктура сучасного світового ринку. Назвати її елементи, навести приклади.

Практичне завдання 5.1

Українська фірма обговорює можливість закупівлі телефонів у ФРН. Вартість одного телефону – 20 євро, вартість перевезення 100 штук – 5 євро за штуку, 500 штук – 4 євро за штуку, 1000 штук – 3 євро за штуку, 10000 штук – 2 євро за штуку, 20000 штук – 1 євро за штуку. Такий апарат можна продати в Україні за 23,5 євро за штуку. Якщо уявити, що інших витрат немає, який мінімальний обсяг імпорту забезпечить прибуток у 10 % ?

Практичне завдання 5.2

Приватизоване підприємство виплачує своїм співробітникам витрати на відрядження (добові, готельні, представницькі) на поїздку за кордон. Чи входять вони в даному випадку до державного балансу торгівлі послугами?

Практичне завдання 5.3

Наведіть приклади 5 торгових послуг, 5 неторгових послуг і 5 видів послуг, які залежно від обставин (яких?) можуть бути або торговими, або неторговими, або тими й іншими одночасно

Теми рефератів:

1. Сучасна структура світового ринку.
2. Виробнича та соціальна інфраструктура світового ринку.
3. Світовий ринок товарів та послуг і розвиток його структури. Україна на світовому ринку товарів та послуг.

Тема 6

Міжнародний науково-технологічний обмін

1. Технології в системі світового виробництва
2. Світовий ринок технологій
3. Класифікація технологій
4. міжнародна передача технологій. Міжнародне технологічне сприяння.

Питання до обговорення:

1. Яка роль в сучасній світовій економіці відводиться НТР?
2. В чому виявляється еволюція міжнародних виробничих систем?
3. Поясніть значення поняття «нова економіка».
4. Характеристика світового ринку технологій.
5. Характеристика об'єктів та суб'єктів світового ринку технологій.
6. Класифікація технологій.
7. Дайте характеристику інноваційних технологій.
8. Приведіть форми трансферу технологій.
9. Що таке патент, патентна угода? На що не розповсюджується дія патенту?
10. У чому виявляється суть міжнародного ліцензування?
11. Що таке ліцензійна угода, ліцензія? Характеристика ліцензій.
12. Що таке «ноу-хау». Характеристика «ноу-хау» в МЕН.
13. Що таке франчайзинг? Його роль в розвитку світового господарства?
14. Міжнародна передача технологій. Міжнародне технічне сприяння.

Практичне завдання 6.1

Світова ціна деревини становить 10 дол. США за одиницю, світова ціна алюмінію – 24 дол. за одиницю. На виробництво одиниці деревини всередині країни необхідно 2 год, а на виробництво одиниці алюмінію – 8 год. На виробництво одиниці третього, неторгового товару – цегли треба 100 год.

А. Які товари країна буде експортувати і якою буде ціна цегли?

Б. У результаті працевзберігаючого технічного прогресу кількість годин, необхідних для виробництва алюмінію, скоротилась до 6. Якою буде відповідь на питання А?

В. У результаті працевзберігаючого технічного прогресу кількість годин, необхідних для виробництва одиниці алюмінію, скоротилась б до 4. Якою буде відповідь на питання А?

Практичне завдання 6.2

Американська компанія «Майкрософт» продає за ліцензіями нову версію програмного продукту. Який спосіб оплати за ліцензію – роялті, паушальний платіж, участь у прибутках чи участь у власності – ви включили б до ліцензійної угоди, здійснюючи продаж програми:

- а) індивідуальним користувачам;
- б) компаніям, що розробляють прикладні програми, які працюють у цьому програмному продукті;
- в) компанії, яка прагне стати генеральними дистриб'ютором всієї продукції «Майкрософт»?

Теми рефератів:

1. Сучасні тенденції розвитку світового ринку технологій.
2. Україна на світовому ринку технологій.

Тема 7

Міжнародна торгова політика

1. Особливості регулювання міжнародної торгівлі.
2. Методи та інструменти регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами.
3. ГАТТ/СОТ

Питання до обговорення:

1. Особливості регулювання міжнародної торгівлі.
2. Протекціонізм та лібералізм.
3. Вплив протекціонізму на виробництво і добробут.
4. Методи та інструменти регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами.
5. Дати характеристику тарифних та нетарифних методів регулювання міжнародної торгівлі.
6. Визначити вплив тарифних та нетарифних методів регулювання міжнародної торгівлі на добробут країни.
7. Проаналізувати типи зовнішньоторговельної політики держав, зовнішньоторговельної політики переважає в Україні.
8. Дати визначення та характеристику експортному тарифу і митному тарифу на імпорт.
9. Дати визначення та характеристику квотуванню. Види квотування.
10. Добровільні обмеження експорту.
11. Експортні субсидії.
12. Демпінг.
13. Охарактеризувати діяльність ГАТТ/СОТ.

Теми рефератів:

1. Види міжнародної торгівлі.
2. Система заходів державного регулювання міжнародних торгово-економічних відносин.
3. Роль ГАТТ/СОТ в регулюванні міжнародної торгівлі.

Практичне завдання 7.1

Країна імпортує товар Х. Світова ціна на цей товар дорівнює 10 дол. США. Крива внутрішньої пропозиції товару Х в цій країні визначається рівнянням: $S=50+5P$, а рівняння кривої попиту має вигляд: $D=400-10P$. Країна запроваджує специфічне мито у розмірі 5 дол. США за

кожну одиницю товару X. Визначити вплив митного тарифу на добробут споживачів, виробників, державний бюджет, добробут країни в цілому.

Практичне завдання 7.2

Світова ціна на американську пшеницю 120 дол. США за 1 тону. Уряд країни розглядає питання про введення специфічного імпортного тарифу 20 дол. США за 1 тону для поповнення державного бюджету. Внутрішнє річне виробництво пшениці складає 100 млн.т., споживання – 140 млн.т., імпорт – 40 млн.т. після впровадження тарифу внутрішнє виробництво встановить 110 млн.т., імпорт – 10 млн.т., а споживання скоротиться до 120 млн.т. Країна є великою щодо імпорту пшениці. Розрахувати розмір доходів бюджету від введення імпортного тарифу, зміни в прибутках місцевих виробників.

Практичне завдання 7.3

Бразилія запровадила мито на експорт цукру в розмірі 20 долл за 1 тону. Використовуючи зазначені показники, визначити вплив митного тарифу на добробут споживачів та виробників, на розмір надходжень до державного бюджету та добробут країни в цілому.

Показники	Без тарифу	З тарифом
Світова ціна цукру	300 долл за 1 тону	300 долл за 1 тону
Обсяг внутрішнього споживання	6 млн. т	8 млн. т
Обсяг внутрішнього виробництва	22 млн. т	20 млн. т

Практичне завдання 7.4

Україна виробляє 140, споживає 40 і експортує 100 приладів за ціною 12000 дол. за прилад. Уряд, вважаючи цю галузь перспективною, надає виробникам субсидію в розмірі 30% вартості приладу, в результаті чого внутрішня ціна приладу збільшилась до 12900 дол., а його ціна на внутрішньому ринку скоротилась до 11100 дол.

- А. Чому внутрішня ціна на прилад збільшилась менше, ніж розмір субсидії?
- Б. Як введення субсидії відіб'ється на обсягах внутрішнього виробництва й експорту приладів?
- В. Як вплинуло введення субсидії на споживачів і доходи бюджету?
- Г. Як вплинула субсидія на умови торгівлі України? Покажіть ці наслідки введення субсидії графічно.

Практичне завдання 7.5

М'ясо коштує 10,8 дол. США за 1 кг. За такою ціною українські фермери виробляють 40 тис. т, тоді як попит на українському ринку досягає 120 тис. т. У країнах СНД, які є експортерами м'яса в Україну, його ціна становить 7,2 дол. за 1 кг. За такою ціною українські фермери можуть виробити тільки 10 тис. т при попиті, який збільшується до 130 тис. т. Для захисту внутрішнього ринку Україна вводить імпортну квоту, ліцензія на отримання якої коштує стільки, скільки становить різниця між внутрішньою ціною м'яса і його ціною в країнах СНД, тобто 1,8 дол. за 1 кг.

- А. Який обсяг імпорту м'яса при вільній торгівлі; який при захисті внутрішнього ринку імпортною квотою?
- Б. Як вплине введення квоти на споживачів і на виробників?
- В. Який дохід імпортерів, що отримали дозвіл на імпорт у рамках квоти, від її введення? Покажіть ці наслідки введення імпортної квоти графічно.

Практичне завдання 7.6

При вільній торгівлі кожний долар вартості одиниці продукції у текстильній промисловості розподіляється таким чином: 40 % – додана вартість; 30 % – бавовняна пряжа; 30% – інше

волокно. Припустимо, що імпорт текстилю оподатковується адвалорним митом у розмірі 25 % , а імпорт бавовняної пряжі – у розмірі 1/6, або 16,7 % .

Покажіть розподіл нової вартості одиниці продукції, яка враховує тариф на текстиль. Розрахуйте норму фактичного рівня захисного тарифу.

Практичне завдання 7.7

Ставка українського імпортного тарифу на закордонний одяг становить 10 % , на тканини – 1 % . Вартість тканин становить 15 % вартості одягу. Розрахуйте ефективний рівень тарифу:

- а) за умов, названих вище;
- б) якщо імпортне мито на готовий одяг зростає до 30 % ;
- в) якщо мито на тканини збільшиться до 10 % ;
- г) якщо мито на одяг зменшиться до 5 % ;
- д) якщо мито на тканини зменшиться до 0,3 % .

Які висновки можна зробити на основі цих розрахунків?

Практичне завдання 7.8

Ставка українського імпортного тарифу на телевізори становить 30 % , на електронно-променеві трубки для телевізорів – 60 % . Розрахуйте ефективний рівень митного захисту і визначіть, про що свідчить отриманий результат, якщо:

- а) вартість трубки становить 40 % ;
- б) половину;
- в) 60 % вартості телевізора.

Практичне завдання 7.9

Світова ціна на цукор з Куби, що знаходиться у порту Роттердам, становить 300 дол. США за 1 т. Мито на імпорт цукру у ФРН – 30 % . Якби імпорт цукру не обкладався тарифом, його річне виробництво у ФРН становило б 3 млн т, споживання – 4 млн т, імпорт – 1 млн т. Після обкладання імпорту митом внутрішнє виробництво цукру збільшилося до 3,4 млн т, споживання скоротилося до 3,7 млн т, імпорт скоротився до 0,3 млн т. ФРН за споживанням цукру - мало країна. Розрахуйте і зобразіть графічно:

- а) виграш німецьких споживачів із загалом, якби тариф було скасовано;
- б) втрати німецьких виробників цукру від скасування тарифу;
- в) втрати бюджету від скасування тарифу;
- г) чистий приріст споживання в результаті скасування тарифу.

Практичне завдання 7.10

Світова ціна на канадську пшеницю становить 240 дол. США за 1 т. Уряд України, яка в імпорті пшениці є великою країною, розглядає питання про введення специфічного імпортного тарифу 40 дол. США за 1 т для поповнення державного бюджету. Внутрішнє річне виробництво пшениці становить 200 млн т, споживання - 280 млн т, імпорт – 80 млн т. За оцінками, скорочення українського попиту на пшеницю призведе до падіння світової ціни на неї на 10 дол. США за 1 т, її внутрішнє, споживання становитиме 220 млн т, споживання скоротиться до 240 млн, а імпорт - до 20 млн т. Розрахуйте та зобразіть графічно:

- а) розмір доходів бюджету від введення імпортного тарифу;
- б) дохід, який отримує, Україна в результаті поліпшення умов торгівлі;
- в) втрати від меншої ефективності внутрішнього виробництва і від скорочення внутрішнього споживання пшениці;
- г) зростання доходів місцевих виробників;
- д) вплив введення тарифу на економічний стан країни в цілому.

Тема 8 Світовий фінансовий ринок

1. Світовий фінансовий ринок, його структура та складові.
2. Світова фінансова система
3. Сучасні тенденції розвитку світового фінансового ринку.
4. Інфраструктура світового фінансового ринку.

Питання до обговорення:

1. Світовий фінансовий ринок, його структура та складові.
2. Особливості функціонування світового фінансового ринку.
3. Механізм перерозподілу фінансових ресурсів світової економіки.
4. Основні учасники світового фінансового ринку.
5. Світові фінансові центри.
6. Сучасні тенденції розвитку світового фінансового ринку.
7. Фінансова глобалізація.
8. Позитивні та негативні наслідки фінансових ресурсів світового господарства.
9. Інфраструктура світового фінансового ринку.

Теми рефератів:

1. Фінансова глобалізація.
2. Особливості функціонування світового фінансового ринку.

Практичне завдання 8.1

На міжбанківському міжнародному валютному ринку котируються такі курси (USD за 1 GBP):

	Купівля	Продаж
Нью-Йорк	1,6285	1,6295
Лондон	1,6305	1,6315

А. Чи є можливість для двостороннього арбітражу, враховуючи, що транзакційні витрати становлять 1; 0,1; 0,01 % ?

Б. Який прибуток може отримати арбітражист на кожен фунт, придбаний у Нью-Йорку і проданий у Лондоні?

В. Якщо арбітражист має в розпорядженні 3 млн дол., який прибуток він може отримати на одній арбітражній операції?

Практичне завдання 8.2

У Нью-Йорку курс USD до CHF становить 1 USD = 1,6895 CHF і USD до JPY 1 USD = 145,4 JPY. Одночасно в Лондоні 1 CHF = 85,84 JPY.

А. Якщо транзакційних витрат немає, чи є можливість для тристороннього арбітражу?

Б. Який крос-курс USD до CHF?

В. Наскільки крос-курс відрізняється від прямого котирування?

Г. Який прибуток на 1 USD від тристороннього арбітражу?

Д. Якщо арбітражист володіє 3 млн USD, який прибуток він отримає?

Практичне завдання 8.3

Американська фірма 1 червня підписала контракт на придбання нового швейцарського обладнання вартістю 500 000 CHF, платіж за яке має відбутися 1 вересня. На 1 червня 1CHF = 0,5424 USD. За цим курсом американська фірма купила чотири форвардних контракти з поставкою франків 1 вересня на 125 000 CHF кожен. 15 серпня курс становив 1 CHF = 0,6029 USD, за яким фірма ліквідувала свої форвардні контракти й одночасно купила франки за курсом спот 1 CHF = 0,6021 USD.

- А. За яким ефективним курсом фірма купила необхідні їй франки?
Б. Якби 15 серпня курс спот становив 1 CHF = 0,4882 USD, а курс продажу форвардних контрактів - 1 CHF = 0,4890 USD, за яким ефективним курсом фірма придбала б необхідні їй CHF?
В. У чому полягає принципова відмінність між випадками А і Б?

Практичне завдання 8.4

Банк може взяти кредит під фіксований процент у розмірі 11,5 % або під ЛІБОР. Компанія може взяти кредит під фіксовані 14 % або під ЛІБОР плюс 1 процентний пункт. Банки компанії укладають процентний своп на таких умовах: банк розміщує облігації на 50 млн під фіксований процент у розмірі 11,5 %, а компанія випускає облігації на 50 млн під плаваючий процент на рівні 1 пункт понад ЛІБОР. Компанія в подальшому виплачує купон у розмірі 12 % банку, а банк сплачує процент на рівні ЛІБОР компанії. Розрахуйте:

- а) ефективний відсоток, під який компанія розмістила свої облігації з урахуванням процентного свопа;
б) наскільки знизилась вартість позики для банку і для компанії.

Тема 9

Прямі інвестиції та міжнародне виробництво

1. Сутність і мотивація міжнародного руху капіталу.
2. Форми міжнародної інвестиційної діяльності. Прямі і портфельні інвестиції.
3. Сутність і мотивація міжнародного бізнесу.
4. Міжнародний ринок капіталу.

Питання до обговорення:

1. Сутність і мотивація міжнародного руху капіталу.
2. Теорії міжнародного ринку капіталу.
3. Охарактеризуйте показники руху капіталу.
4. Форми міжнародної інвестиційної діяльності.
5. Сутність прямих і портфельних інвестицій. В чому їх різниця?
6. Назвіть сутність і мотивація міжнародного бізнесу.
7. Охарактеризуйте типи й види міжнародного бізнесу.
8. Міжнародні спільні підприємства, їх характеристика.
9. Дайте порівняльну характеристику формам міжнародного бізнесу.
10. Транснаціональні корпорації в системі світового господарства, їх характеристика.
11. Злиття і поглинання у міжнародному виробництві.
12. Міжнародний ринок капіталу, його особливості та характеристика.
13. В чому сутність міжнародної технічної допомоги?
14. Назвіть форми та методи регулювання міжнародного інвестування.
15. Особливості участі України у міжнародному русі капіталу.

Теми рефератів:

1. Мотивація міжнародного руху капіталу.
2. Міжнародна технічна допомога.
3. Тенденції розвитку світового фінансового ринку.
4. Україна у процесах міжнародного руху капіталу.
5. Взаємозв'язок іноземних інвестицій та економічного росту країни.

Практичне завдання 9.1

Що з нижчезазначеного є прямими інвестиціями:

- а) Канадський інвестиційний фонд придбає казначейські векселя Міністерства фінансів США на суму 50 млн. дол.,

б) Французький банк придбає акції шведської автомобільної компанії на суму 10 млн. дол. Загальна сума випуску акцій автомобільною компанією складає 250 млн. дол.

в) японська та китайська компанії створили в Шанхаї спільну консалтингову компанію з рівними частками в статутному фонді,

г) МБРР надає країні позику на структурну перебудову вугільної промисловості у розмірі 500 млн. дол.

Практичне завдання 9.2

В 1970-80-х роках країни Латинської Америки активно брали міжнародні займи, що спричинило боргову кризу. У той же час країни Південно-східної Азії активно інвестували свій капітал, що забезпечило їм економічний зріст. З точки зору теорії міжчасової торгівлі:

а) які країни здійснили поточне, а які майбутнє споживання,

б) які товари (товари поточного або майбутнього споживання) будуть експортувати та імпортувати кожна з груп країн.

Практичне завдання 9.3

У 70-х на початку 80-х років латиноамериканські країни активно брали позики, що призвело до боргової кризи. Водночас країни Південно-Східної Азії активно інвестували свій капітал, що дало їм змогу зробити економічний ривок. Під кутом зору теорії міжчасової торгівлі:

а) які країни схилилися до поточного, а які — до майбутнього споживання;

б) для якої групи країн реальна процентна ставка за міжнародними позиками буде вищою;

в) які товари — поточного чи майбутнього споживання буде експортувати та імпортувати кожна з груп країн;

г) з яких додаткових причин міжнародні кредити можуть надаватися Латинській Америці за вищими процентними ставками, ніж країнам Південно-Східної Азії?

Практичне завдання 9.4

«Кока-Кола», американський виробник прохолоджувальних напоїв, продає їх концентрат в Україну. Однак Україна запроваджує високе імпортне мито на ввезення «Кока-Коли», щоб захистити українських виробників, і збільшує податки на прибуток іноземних компаній. Що може зробити «Кока-Кола»:

а) щоб не віддавати частку українського ринку місцевим конкурентам;

б) скоротити обсяг податків на прибуток, які виплачуються в Україні;

в) гарантувати цілісність своїх активів в Україні?

Практичне завдання 9.5

В якій з країн буде більша схильність до поточного, а в якій до майбутнього споживання:

а) Туркменістані, де є великі запаси газу, які не потребують значних інвестицій для їх розробки;

б) Японії, яка випереджає інші країни за темпами розвитку новітніх технологій;

в) Естонії, яка активно здійснює, економічні реформи і швидко перейшла до ринкової економіки?

Обґрунтуйте свою відповідь.

Тема 10

Міжнародне портфельне інвестування

1. Теорії портфельного інвестування.

2. Світовий фондовий ринок. Інфраструктура фондового ринку. Інфраструктура фондового ринку.

3. Сутність, види та структура портфелів міжнародних інвестицій.

Питання до обговорення:

1. Розкрити сутність теорії портфельного інвестування.
2. Світовий фондовий ринок, його характеристика та складові.
3. Охарактеризувати світовий ринок акцій.
4. Первинний ринок цінних паперів, його сутність та характеристика.
5. Вторинний ринок цінних паперів, його сутність та характеристика.
6. Проаналізувати інфраструктуру фондового ринку.
7. Дати визначення та повну характеристику інститутам спільного інвестування.
8. Дати визначення біржових індексів. Рейтинги цінних паперів, їх поняття та сутність.
9. Сутність, види та структура портфелів міжнародних інвестицій.
10. Охарактеризувати міжнародну портфельну інвестиційну діяльність.

Теми рефератів:

1. Міжнародна інвестиційна діяльність.
2. Прямі й портфельні інвестиції.

Практичне завдання 10.1

Які з наведених прикладів інвестицій вважаються прямими, а які портфельними?

А. Український банк купив акції російської компанії «Лукойл» на 20 млн. дол. Загальна сума випуску акцій становить 600 млн. дол.

Б. Польський банк купив будинок у Львові, в якому відкрив свою філію в Україні.

В. Харківський тракторний завод збільшив свою частку в статутному капіталі СП, яке зареєстроване в Росії, з 51 до 75 % .

Г. Українська фірма за дорученням клієнта з ФРН купила 11% поточного випуску акцій «Укртрансавто».

Д. Канадська фірма «МакДональдс» відкрила ще один ресторан у Києві.

Е. Українсько-американський інвестиційний фонд розмістив 100 млн. дол. США в українських державних короткострокових зобов'язаннях та облігаціях державної позики.

Обґрунтуйте свою відповідь.

Практичне завдання 10.2

Яка з наведених нижче угод належить до портфельних інвестицій:

а) Харківський тракторний завод збільшив свою частку в статутному капіталі спільного підприємства в Казахстані зі збуту тракторів з 35 до 50 % ;

б) Приватбанк ввозить 100 млн. дол. готівкою з США для забезпечення попиту на долари своїх клієнтів;

в) «Світоч» розміщує 5 млн. дол. на короткостроковому депозиті в американському банку;

г) Укрсоцбанк вкладає 50 млн. дол. в облігації американського інвестиційного фонду;

д) Американський фонд сприяння конверсії надає пільговий кредит українському оборонному підприємству?

Обґрунтуйте свою відповідь.

Практичне завдання 10.3

Зробіть висновок про ефективність інвестицій у країнах А і В, спираючись на оцінку факторів, розроблену консультаційною фірмою із США.

Оцінка факторів	Країна А	Країна В
1. Політична стабільність (2-18)	1. Дуже стабільна тривалий час (18)	1. Стабільна в перспективі (12)
2. Економічна стабільність (0-16)	2. Низькі темпи зростання економіки та інфляції (10)	2. Стабільне і помірне зростання (14)

3. Валютна стабільність (2 -14)	3. Вільно конвертована і стабільна валюта (12)	3. Слабка валюта (8)
4. Оцінка переказу прибутку (2-12)	4. Вільний переказ із попереднім дозволом (10)	4. Сильний контроль (6)
5. Захист технології (2-10)	5. Сильний захист патентів і торгових марок (10)	5. Захист при реєстрації в цій країні (4)
6. Ставлення до іноземних інвестицій (0 - 12)	6. Незначні заохочення (6)	6. Допуск тільки окремих інвестицій (4)
7. Обмеження і пільги для іноземних інвесторів (0-16)	7. Вибіркове позитивне ставлення (10)	7. Дуже ліберальне позитивне ставлення (12)
8. Фактори соціально-культурної взаємодії (0-8)	8. Відкрите культурне середовище (8)	8. Помірковано відкрите культурне середовище (6)

Тема 11

Міжнародний кредит

1. Міжнародний кредит і його сутність та функції в сучасній економіці.
2. Міжнародний кредит як елемент міжнародного ринку позичкових капіталів.

Питання до обговорення:

1. Міжнародний кредит і його сутність та функції в сучасній економіці.
2. Принципи міжнародного кредиту.
3. Фактори розвитку міжнародних кредитних відносин.
4. Міжнародний кредит як елемент міжнародного ринку позичкових капіталів.
5. Охарактеризувати різновиди міжнародних кредитів.
6. Дати визначення сек'юритизації кредитів.
7. Проаналізувати проблему зовнішньої заборгованості.
8. Визначити шляхи й механізми вирішення проблеми зовнішньої заборгованості в світовому господарстві.

Теми рефератів:

1. Міжнародний кредит і його основні різновиди.

Тема 12

Світовий ринок праці

1. Особливості формування й розвитку світового ринку праці.
2. Сутність і основні види міжнародної міграції робочої сили.
3. Основні риси сучасного міжнародного ринку праці.

Питання до обговорення:

1. Охарактеризувати особливості формування й розвитку світового ринку праці. Визначити етапи розвитку міжнародної міграції робочої сили.
2. Охарактеризувати вплив процесів транснаціоналізації на міжнародну міграцію робочої сили.
3. Визначити напрямки міграції робочої сили.
4. Як впливає міграція на ринок праці.
5. Охарактеризувати основні риси сучасного міжнародного ринку праці.
6. Визначити основні світові ринки та експортери робочої сили.
7. Місце мігрантів в структурі сучасного ринку праці.

Теми рефератів:

1. Особливості формування й розвитку світового ринку праці.
2. Україна у світових міграційних процесах.
3. Основні світові ринки та експортери робочої сили.

Практичне завдання 12.1

В країні А функція попиту на труд має наступне вираження: $DL=100-5W$, а функція пропозиції праці $SL=60+3W$, де W - реальна заробітна плата (дол. за годину). В країні Б відповідні функції мають вигляд: $DL^*=120-3W$, $SL^*=40+5W$.

Визначити обсяг зайнятості та рівноважний рівень заробітної плати в обох країнах. Який потенційний напрям міграції робочої сили?

В обох країнах зняти усі обмеження на еміграцію та імміграцію робочої сили. В наслідок міграції робітників в країні еміграції рівноважна погодинна оплата праці зросла на 1 дол. Визначити обсяг еміграції з цієї країни. Визначити новий рівень рівноважної заробітної плати в країні, що приймає робочу силу.

Практичне завдання 12.2

При інших однакових умовах, в наслідок міжнародної міграції робочої сили:

А) працівники, що залишились в країні еміграції, та підприємці в країні, що приймають робочу силу, отримують чистий економічний вигравш,

Б) підприємці в країні еміграції робочої сили та працівники в країні, що приймає робочу силу, отримують чистий економічний вигравш,

В) працівники, що залишились в країні еміграції, та працівники в країні, що приймає робочу силу, отримують чистий економічний вигравш,

Г) підприємці і в країні еміграції, і в країні імміграції отримують чистий економічний вигравш.

Тема 13

Міжнародна трудова міграція

1. Сутність і основні види міжнародної міграції робочої сили.
2. Форми сучасних міграційних процесів.
3. Регулювання міжнародних міграційних процесів.

Питання до обговорення:

1. Визначити сутність і основні види міжнародної міграції робочої сили.
2. Охарактеризувати форми сучасних міграційних процесів.
3. Проаналізувати наслідки для країн еміграції робочої сили.
4. Проаналізувати наслідки для країн імміграції робочої сили.
5. Охарактеризувати економічні ефекти міграції робочої сили.
6. Регулювання міжнародних міграційних процесів.
7. Рівні регулювання міграції трудових ресурсів.
8. Охарактеризувати методи та інструменти регулювання трудової міграції.

Теми рефератів:

1. Мотивація міжнародного руху робочої сили.
2. Розвиток світового ринку праці.
3. Система регулювання міграційних процесів на національному, міжнародному та наднаціональному рівні.

Практичне завдання 13.1

Які кроки уряду США приведуть до більшого зростання міжнародної міграції і чому (розкрийте зміст та суть кожного кроку):

- лібералізація правил виїзду громадян зі своєї країни за кордон;
- лібералізація правил в'їзду в країну з-за кордону;
- прийняття програми економічної допомоги країнам, що розвиваються;
- прийняття програми диверсифікації географічної структури імміграції?

Практичне завдання 13.2

У моделі специфічних факторів виробництва імміграція в малу країну впливає:

- на процентну ставку і земельну ренту (доходи від капіталу і землі);
- на рівень середньої заробітної плати в малій країні;
- на перерозподіл доходів у малій країні, що імпортує робочу силу;
- на зміну умов торгівлі малої країни.

Що потрібно зробити, щоб уникнути соціальної напруженості внаслідок імміграції?

Практичне завдання 13.3

У чому полягає вплив імміграції на виробництво трудомісткого та капіталомісткого товарів у країні, що приймає:

- за моделлю факторів виробництва Хекшера — Оліна;
- за моделлю специфічних факторів виробництва?

Практичне завдання 13.4

Україна виробляє цукор, використовуючи два фактори виробництва — землю і працю. Граничний продукт праці кожного робітника, виражений у доларах, скорочується зі зростанням їх кількості таким чином:

Кількість робітників	1	2	3	4	5	6
Граничний продукт	12	10	8	6	4	2

А. Від чого залежить реальна заробітна плата робітників?

Б. Якщо власник землі наймає трьох українських працівників, якою буде їхня сукупна заробітна плата?

Практичне завдання 13.5

В Україні й у Росії є два фактори виробництва — земля і праця, за допомогою яких виробляється пшениця. На українській фермі виробництвом пшениці зайняті 11 робітників, на російській — 3. Зв'язок між кількістю зайнятих і граничним продуктом одного робітника в кожній з країн, що виражений у кількості одиниць товару, такий:

Кількість робітників	10	20	30	40	50	60
Граничний продукт	20	19	18	17	16	15
Кількість робітників	70	80	90	100	110	
Граничний продукт	14	13	12	11	10	

Визначте:

- граничний продукт праці в кожній з країн;
- в якій з країн вища заробітна плата;
- яким буде напрямок міграції робочої сили;
- які будуть масштаби міграції;
- коли міграція припиниться?

Практичне завдання 13.6

Пропозиція і попит на робочу силу на ринку праці країни X описуються такими рівняннями:

$$Q_s = 45P - 90,$$

$$Q_d = 170 - 20P,$$

де P — заробітна плата в дол. за 1 год; Q -млн осіб.

Після скасування заборони на в'їзд робітників до країни X емігрувало в пошуках роботи 16 млн осіб.

Визначте, яку частку становлять працівники-емігранти в загальній кількості робітників у країні X .

Практичне завдання 13.7

Пропозиція і попит на робочу силу на ринку праці країни X описуються такими рівняннями:

$$Q_s = 45P - 90;$$

$$Q_d = 170 - 20P,$$

де P — зарплата, дол. за годину; Q — кількість працівників, млн осіб.

Після скасування заборони на в'їзд робітників у країну X іммігрувало в пошуках роботи 16 млн осіб.

Визначте: яку частку становлять працівники-іммігранти в загальній кількості робітників у країні X ?

Тема 14

Теорії валютних курсів

1. Поняття валюти та її види. Валютний курс.
2. Теорії валютного курсу.

Питання до обговорення:

1. Дати визначення поняття валюти. Визначити види валют.
2. Валютний курс, його сутність. Види валютних курсів.
3. Класична теорія валютного курсу.
4. Монетаристська теорія валютного курсу.
5. Теорія покритого процентного паритету.
6. Теорія непокритого процентного паритету.
7. Модель знецінення національної валюти.
8. Модель збалансованого портфелю.
9. Конвертованість валюти.
10. Валютний паритет і валютний курс.

Тами рефератів:

1. Види валютних курсів.
2. Теорії валютного курсу.

Практичне завдання 14.1

На початку року курс становив: 1 USD = 12 JPY, а наприкінці — 1 USD = 130 JPY. При цьому темп інфляції у США за рік сягнув 10%, а в Японії — 5%. Недооцінений чи переоцінений USD з погляду його паритету купівельної спроможності (ПКС)?

Практичне завдання 14.2

У 1995 р рівень цін у США становив 120, в Італії — 180. За базу прийнято 1990 р. У 1990 р курс становив: 1 USD = 1000ITL. Якщо теорія паритету купівельної спроможності справедлива, який має бути курс у 1995 р.?

Практичне завдання 14.3

Внаслідок збільшення протягом року грошової маси в Україні на 20% процентна ставка впала з 12 до 8% річних. Процентна ставка в Росії залишається постійною — 12 % , а курс RUR до UAH становить 1 RUR = 0,16 UAH. Розрахуйте:

- курс RUR у довгостроковій перспективі;
- спот-курс UAH, за якого дотримується паритет процентних ставок.

Практичне завдання 14.4

Процентна ставка в Росії становить 40 % річних, а в Латвії – 10 %. Прогнозується, що за рік курс рубля відносно лата впаде з 10 руб./лат до 14 руб./лат. За інших рівних умов в якій з двох країн вигідніше інвестувати гроші?

Практичне завдання 14.5

НБУ приймає рішення збільшити грошову масу на 4% протягом року на тлі прогнозованого зростання реального ВВП цього року також на 4%. У результаті курс національної валюти:

- не зміниться;
 - зросте;
 - впаде;
 - відбудеться гіперреакція.
- Чому?

Практичне завдання 14.6

Процентна ставка в Україні становить 50% , а у США — 5% річних. Поточний курс — 5 UAH/USD. Виходячи з теорії паритету процентних ставок, яким має бути курс UAH через рік?

Практичне завдання 14.7

Ціна GBP у доларах і відповідний обсяг попиту на GBP наводяться в таблиці:

Ціна GBP, дол.	2	2,1	2,2	2,3	2,4	2,5
Обсяг попиту, млн. GBP	200	190	180	170	160	150

Припустимо, що уряд Англії встановив валютний курс 1 GBP=2,4 USD. Кількість запропонованих на ринку GBP дорівнює 180 млн. Чи має у цій ситуації англійський уряд купувати або продавати GBP?

Тема 15

Світовий валютний ринок

- Валютні ринки, їх види та структура.
- Моделі валютного ринку.
- Котирування валют.

Питання до обговорення:

- Валютні ринки, їх види та структура.
- Охарактеризувати учасників валютного ринку.
- Визначити функції валютного ринку.
- Визначити моделі валютного ринку.
- Тати визначення котирування валют.
- Охарактеризувати основні валютні операції.

7. Валютний арбітраж, його сутність.
8. Операції на ринку євровалют.
9. Валютна політика.
10. Пояснити основні методи валютної політики, навести приклади їх застосування.

Теми рефератів:

1. Валютні ринки, їх види.
2. Валютний ринок України.

Практичне завдання 15.1

Нижче наведена динаміка попиту та пропозиції на ринку фунтів стерлінгів:

Ціна фунта (в доларах)	2	2,1	2,2	2,3	2,4	2,5
Обсяг пропозиції фунтів (в млн.)	160	170	180	190	200	220
Обсяг попиту на фунти (в млн.)	200	190	180	170	160	150

Федеральна резервна система США встановила валютний курс на рівні: $1\text{£}=2,10\text{\$}$. Які дії повинна зробити ФРС, продати чи купити фунти? Яку кількість? Як ці дії вплинуть на офіційні валютні резерви США?

Практичне завдання 15.2

Як вплине на торговий баланс 10-відсоткова девальвація, якщо:

- а) $\epsilon_x > 0$, $\epsilon_{im} = 1$ (ϵ_x – еластичність експорту, ϵ_{im} – еластичність імпорту);
- б) $\epsilon_x = 0$, $\epsilon_{im} < 1$;
- в) $\epsilon_x = 0$, $\epsilon_{im} = 1$

Практичне завдання 15.3

Зміна валютного курсу й ефективність експортно-імпортних операцій:

Ситуація 1: 18 листопада 1967 р. курс GBP офіційно знизився з 2,8 до 2,4 USD.

Визначте відсоток девальвації і вимушеної ревальвації валют.

Як відобразилась на англійських імпортерах і експортерах зміна валютного курсу?

Ситуація 2: з 1980 по 1984 р. курс дол. США зріс на 80%. За оцінкою експертів, курс долара був фактично завищений порівняно з його купівельною спроможністю.

Як відобразилось підвищення курсу на імпортерах і експортерах товарів у США; припливі капіталу?

Практичне завдання 15.4

На початок 1996 р. склалися такі значення обмінних курсів, дол. США:

Іноземна валюта	Пряме котирування	Обернене котирування
1	2	3
Британський фунт, GBP	1,8	
Південнокорейська вона, KRW		700,0
Німецька марка, DEM		1,5
Канадський долар, CAD	0,86	
Швейцарський франк, CHF		1,9
Французький франк, FRF	0,15	
Ріал Саудівської Аравії, SAR		3,5
Італійська ліра, ITL	0,0007	
Японська єна, JPY	0,0052	
Мексиканське песо, MXN	0,042	
Норвезька крона, NOK		5,85
Бразильське крузейро, BRL	0,0092	

Шведська крона, SEK		6,5
Венесуельський болівар, VEB		4,5

А. Заповніть пусті клітини таблиці.

Б. Визначте методом крос-курсу такі валютні курси:

JPY/GBP через FRF

DEM/KRW через SEK

SEK/CHF через DEM.

Тема 16

Світова валютна система

1. Національні, міжнародні й світова валютні системи.
2. Еволюція світової валютної системи.
3. Європейська валютна система.

Питання до обговорення:

1. Дати характеристику світовій валютній системі.
2. Національні, міжнародні й світова валютні системи.
3. Охарактеризувати етапи розвитку світової валютної системи.
4. Система золотого стандарту.
5. Бреттон-Вудська і Ямайська системи.
6. Пояснити особливості становлення валютної європейської системи.

Теми рефератів:

1. Розвиток Європейської валютної системи.

Практичне завдання 16.1

У 1996 р. загальний розмір резервів усіх країн світу становив близько 947 млрд. СДР (1 дол. США = 1,45 СДР). Розрахуйте розмір резервів у доларах.

Практичне завдання 16.2

Рівень інфляції в 15 країнах ЄС у 1995р. становив: 1,5; 2,2; 1,9; 9,7; 4,8; 1,7; 2,6; 5,2; 2,1; 2,1; 2,4; 4,3; 1,2; 2,9; 2,8 %. За умовами Маастрихтської угоди стандартне відхилення рівня інфляції від її середнього значення по 15 країнах не повинне перевищувати 3. Чи виконали країни цю вимогу?

Практичне завдання 16.3

Яким є обмінний курс між дол. США і євро, якщо один долар конвертується в 1/120 унції золота, а один євро в 1/100 унції золота?

Тема 17

Міжнародні розрахунки

1. Сутність та види міжнародних розрахунків.
2. Форми міжнародних розрахунків та їх порівняльна характеристика.
3. Особливості міжнародних розрахунків України.

Питання до обговорення:

1. Сутність та види міжнародних розрахунків.
2. Форми міжнародних розрахунків та їх порівняльна характеристика.
3. Акредитив, його види та характеристика.
4. Інкасо, його види та характеристика.
5. Банківський переказ, його види та характеристика.

6. Вексель, його види та характеристика.
7. Особливості міжнародних розрахунків України.

Теми рефератів:

1. Типи і види міжнародних розрахунків.

Тема 18

Платіжний баланс та макроекономічна рівновага

1. Платіжний баланс, його структура і методологія складання.
2. Макроекономічна рівновага у відкритій економіці. Моделі внутрішньої та зовнішньої рівноваги.

Питання до обговорення:

1. Визначення платіжного балансу країни.
2. Платіжний баланс, його структура і методологія складання.
3. Рахунок поточних операцій.
4. Рахунок операцій з капіталом і фінансових операцій.
5. Охарактеризувати методи зрівноваження платіжного балансу.
6. Розкрити сутність теорії платіжного балансу.
7. Макроекономічна роль платіжного балансу.
8. Економічна політика і платіжний баланс.
9. Макроекономічна рівновага у відкритій економіці.
10. Характеристика моделі внутрішньої та зовнішньої рівноваги.

Практичне завдання 18.1

Яку з наведених нижче угод буде зафіксовано за дебетом у платіжному балансі України:

- а) казахська фірма заплатила дивіденд 5 млн. тенге українському тримачу її акцій;
- б) Нігерія виплачує заробітну плату українському екіпажу літака, який працює за контрактом з нігерійською компанією з перевезення гуманітарних вантажів у Мозамбик;
- в) «Фольксваген» купує і привозить обладнання на АвтоАЗ для налагодження спільного виробництва;
- г) в'єтнамец, який вже більше року працює в хімічній промисловості, переказує частку своєї заробітної плати родині, яка тимчасово живе в Камбоджі?

Практичне завдання 18.2

Як будуть відображені в платіжному балансі України такі надходження від операцій «Укравіаліні»:

- а) 100 тис. дол. США за перевезення персоналу групи Патрісії Каас з Києва до Парижа;
- б) 50 тис. дол. США за перевезення групи Філіпа Кіркорова з Києва до Львова;
- в) 25 тис. дол. за перевезення групи «Океан Ельзи» з Софії до Праги?

Практичне завдання 18.3

Львівський автобусний завод володіє 50 % акцій у капіталі нафтопереробного заводу «Туркменбензич» у Туркменістані. Прибуток «Туркменбензину» становив 200 тис. у. о., з яких 100 тис. було реінвестовано у виробництво і 100 тис. виплачено як дивіденди. ЛАЗ надав «Туркменбензину» довгостроковий кредит на 500 тис. у.о. під 10 % річних. Але зі свого боку «Туркменбензин» надав ЛАЗу короткостроковий торговий кредит на 100 тис. у. о. під 15 % річних для закупівлі в нього бензину. З метою залучення позикових коштів ЛАЗ випускає корпоративні облігації на 100 тис. у.о. під 8 % річних, які купив «Туркменбензин». Зареєструйте ці операції в платіжному балансі України.

Практичне завдання 18.4

Підприємство «Укртелетех» на 100 % належить американській фірмі «Моторола». «Моторола» також володіє 100 % капіталу підприємства в Чехії. В 2005 р. між цими трьома підприємствами відбуваються такі операції. «Моторола» вносить до статутного капіталу «Укртелетеху» обладнання вартістю 50 тис. у.о. «Укртелетех» надає кредит у 100 тис. у. о. «Чехокану», за яким «Чехокан» платить процент у розмірі 5 у.о. «Чехокан» продає «Укртелетеху» товари вартістю 50 тис. у.о. на умовах торгового кредиту, за яким «Укртелетех» сплачує 4 у.о. у вигляді процентів. «Укртелетех» купує облігації на суму 80 у.о., які випущені «Моторолою», і отримує від неї 8 у.о. у вигляді процентів за цими облігаціями. Прибуток «Укртелетеху», який весь розподіляється у вигляді дивідендів, становить 25 у.о. Як в українському платіжному балансі будуть відображені всі ці операції?

Тема 19

Міжнародна регіональна інтеграція

1. Інтеграція як відносини і як процес.
2. Економічні наслідки інтеграції країн.
3. Розвиток регіональної економічної інтеграції.

Питання до обговорення:

1. Сутність інтеграції як явища, процесу тощо.
2. Назвати основні фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції.
3. Назвати та пояснити основні риси етапів міжнародної економічної інтеграції.
4. У чому сутність демонстраційного ефекту та ефекту доміно?
5. Дати характеристику розвитку інтеграції на мікро- та макрорівні.
6. Охарактеризувати форми, шляхи й особливості регіональної економічної інтеграції.
7. Визначити проблеми і перспективи світової (глобальної) інтеграції.
8. Назвати основні наслідки міжнародної економічної інтеграції для розвитку світового господарства.
9. Розвиток регіональної економічної інтеграції.
10. Охарактеризувати основні етапи європейської інтеграційної інтеграції.
11. Європейський Союз, його вичерпна характеристика.
12. Інтеграція східноєвропейських країн.
13. Чорноморське економічне співробітництво.
14. Визначити роль США у світових інтеграційних процесах.
15. Економічна інтеграція у Латинській Америці.
16. Потенціал і особливості регіональної інтеграції країн Азії.
17. Інтеграційні зусилля арабських країн.
18. Взаємозв'язки країн Африки.

Теми рефератів:

1. Макроінтеграція та економічний регіоналізм.
2. Проблеми розвитку глобальної інтеграції. Сучасні інтеграційні угруповання країн світу.
3. Економічні наслідки інтеграційних процесів (на прикладі конкретного інтеграційного об'єднання).
4. Україна як суб'єкт та об'єкт інтересів інтеграційних угруповань.

Практичне завдання 19.1

Автомобільне колесо коштує в Україні 100 дол. США, у Польщі — 80 дол., у Росії — 60 дол. Україна — маленька країна, і її зовнішня торгівля не впливає на рівень світових цін.

А. В Україні вводиться 100-відсотковий адвалорний тариф на імпорт коліс із Росії та Польщі. Чи буде Україна продовжувати імпортувати колеса?

Б. Якщо після цього Україна утворить митний союз з Росією, чи буде вона сама виробляти колеса або імпортуватиме їх?

В. Який ефект — створення торгівлі чи відхилення торгівлі — виникає при заснуванні митного союзу між Україною і Росією?

Г. Припустимо тепер, що в Україні вводиться 50-відсотковий а не 100% адвалорний тариф на імпорт коліс із Росії та Польщі. Чи буде Україна продовжувати імпортувати колеса?

Д. Якщо тепер Україна утворить митний союз з Польщею, чи буде вона сама продукувати колеса або імпортуватиме їх?

Е. Який ефект — створення торгівлі чи відхилення торгівлі — виникає при заснуванні митного союзу між Україною та Польщею?

Практичне завдання 19.2

Доместія та Екстернія збираються створити зону вільної торгівлі. До цього Доместія імпортувала 10 млн транзисторних радіоприймачів із третіх країн за 100 дол. кожний, які оподатковувалися митом у 30 дол. Витрати виробництва цих радіоприймачів в Екстернії становлять 110 дол. а у Доместії — 130 дол.

А. Якою буде для Доместії ціна переорієнтації її зовнішньої торгівлі на Екстернію після створення зони вільної торгівлі?

Б. Наскільки має збільшитись обсяг імпорту Доместії, щоб компенсувати витрати, викликані цією переорієнтацією?

Практичне завдання 19.3

США, Китай, Індія, Бразилія та Туреччина заснували міжнародну асоціацію, щоб утримувати світові ціни на тютюн на найвигіднішому для себе рівні. Частка асоціації становить 60% світового експорту. Еластичність світового попиту на тютюн за ціною — 0,6, а цінова еластичність конкретних поставок (із країн, що не входять до асоціації) дорівнює 0,75. Доти, доки зберігаються ці еластичності, якою буде:

а) цінова еластичність попиту на поставки тютюну із країн асоціації;

б) оптимальна для картелі величина цінової надбавки (максимізуюча його прибуток)?

Тема 20

Європейська економічна інтеграція

1. Передумови розвитку європейської інтеграції.
2. Формування інституціональної системи Європейського Союзу.
3. Розширення ЄС.

Питання до обговорення:

1. Охарактеризувати передумови розвитку європейської інтеграції.
2. Європейське співтовариство вугілля і сталі.
3. Римський договір. Заснування ЄЕС і Євроатому.
4. Формування спільного ринку.
5. Охарактеризувати формування інституціональної системи Європейського Союзу.
6. Розвиток спільних політик Європейського співтовариства.
7. Розширення ЄС.
8. Визначити суперечності процесу економічної інтеграції.

Теми рефератів:

1. Європейські інтеграційні процеси. Європейський союз.

Тема 21

Глобалізація економічного розвитку

1. Поглиблення інтернаціоналізації світового господарства в сучасних умовах.
2. Всесвітній характер НТР в сучасних умовах.
3. Моделі економічного розвитку.

Питання до обговорення:

1. Поглиблення інтернаціоналізації світового господарства в сучасних умовах.
2. Процеси світового господарської еволюції.
3. Характеристика моделей економічного розвитку.
4. Характеристика моделі лінійних стадій розвитку.
5. Характеристика теорії структурних трансформацій.
6. Характеристика теорії зовнішньої залежності.
7. Характеристика неокласичної моделі вільного ринку.
8. Характеристика теорії ендегенного зростання.
9. Характеристика моделі сталого розвитку).
10. Охарактеризувати основні елементи глобальної економіки.
11. Визначити всесвітній характер НТР в сучасних умовах.
12. Дематеріалізація виробництва.
13. Еволюція міжнародних виробничих систем.

Тема 22

Інтеграція України у світову економіку

1. Передумови, особливості та шляхи інтеграції України до світового господарства.
2. Україна на світовому ринку товарів, послуг, технологій.
3. Політико-правові, економічні, соціально-культурні та інфраструктурні умови розвитку форм міжнародного бізнесу в Україні.

Питання до обговорення:

1. Передумови, особливості та шляхи інтеграції України до світового господарства.
2. Визначити інтеграційні пріоритети української економіки.
3. Охарактеризувати внутрішньоекономічні фактори інтеграції України до світового господарства.
4. Україна на світовому ринку товарів, послуг, технологій.
5. Україна у процесах міжнародного руху капіталу та робочої сили.
6. Визначити політико-правові, економічні, соціально-культурні та інфраструктурні умови розвитку форм міжнародного бізнесу в Україні.
7. Дати характеристику експортно-імпортній діяльності українських підприємств.
8. Характеристика іноземної та зарубіжної інвестиційної діяльності.
9. Результативність діяльності українських підприємств на міжнародних ринках.
10. Визначити проблеми й перспективи розвитку міжнародного бізнесу в Україні.
11. Формування системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Теми рефератів:

1. Інтеграційні пріоритети української економіки
2. Україна у процесах міжнародного руху капіталу та робочої сили.
3. Проблеми й перспективи розвитку міжнародного бізнесу в Україні.

ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ З КУРСУ «МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ»

1. Особливості розвитку міжнародних економічних відносин на сучасному етапі.
2. Глобалізація та економічний раціоналізм в сучасних умовах розвитку світового господарства.
3. Особливості правового регулювання міжнародних економічних відносин на національному, міжнародному і наднаціональному рівнях.
4. Інфраструктура сучасних міжнародних економічних відносин.
5. Міжнародний поділ праці й еволюція теорії міжнародних економічних відносин.
6. Зовнішня торгівля України. Показники масштабів, структури, динаміки й результативності торгівлі.
7. Ціноутворення у міжнародній торгівлі.
8. Тарифне і нетарифне регулювання міжнародних торгово-економічних відносин. ГАТТ/СОТ.
9. Світовий ринок товарів та послуг і розвиток його структури. Україна на світовому ринку товарів і послуг.
10. Сутність і основні види міжнародної міграції робочої сили. Регулювання міжнародних міграційних процесів.
11. Особливості формування й розвитку світового ринку праці. Україна у світових міграційних процесах.
12. Сутність, мотивація і форми міжнародного руху капіталу.
13. Міжнародний кредит і його основні різновиди.
14. Міжнародна інвестиційна діяльність. Прямі й портфельні інвестиції.
15. Міжнародна технічна допомога та її роль у розвитку світового господарства.
16. Світовий фінансовий ринок, його структура і тенденції сучасного розвитку.
17. Проблема зовнішньої заборгованості України, шляхи і механізми її вирішення.
18. Україна у процесах міжнародного руху капіталу.
19. Національні, міжнародні й світові валютні системи. Еволюція світової валютної системи.
20. Типи і види міжнародних розрахунків.
21. Платіжний баланс України.
22. Сутність міжнародної інтеграції. Фактори та умови міжнародної економічної інтеграції.
23. Форми, шляхи й особливості регіональної економічної інтеграції.
24. Проблеми і перспективи світової (глобальної) інтеграції.
25. Європейські інтеграційні процеси. Європейський Союз.
26. Чорноморське економічне співробітництво.
27. Північноамериканська економічна інтеграція.
28. Потенціал і особливості регіональної інтеграції країн Азії (Африки, Латинській Америці).
29. Інтеграційні пріоритети України. Внутрішньоекономічні фактори інтеграції.
30. Трансформація структури зовнішньоекономічних зв'язків України.
31. Формування в Україні системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
32. Сутність і мотивація міжнародного бізнесу. Типи й види міжнародного бізнесу.
33. Спільне підприємництво в сучасному світовому господарстві.
34. Вільні економічні зони в сучасному світовому господарстві.
35. Транснаціональні корпорації, їх місце та роль у світовому господарстві.
36. Політико-правові, економічні, соціально-культурні та інфраструктурні умови розвитку форм міжнародного бізнесу в Україні.
37. Експортно-імпортна діяльність українських підприємств.
38. Іноземна та зарубіжна інвестиційна діяльність в Україні.
39. Результативність діяльності українських підприємств на міжнародних ринках.
40. Проблеми й перспективи розвитку міжнародного бізнесу в Україні.

**Варіанти модульних контрольних робіт
з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»
для студентів заочної форми навчання, I семестр**

Варіант 1

1. Форми та рівні розвитку міжнародних економічних відносин.
2. Особливості регулювання міжнародної торгівлі. Методи та інструменти регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами.
3. Квотування, добровільні обмеження експорту, експортні субсидії: вплив на добробут
4. Бразилія запровадила мито на експорт цукру в розмірі 20 дол. за 1 тону. Використовуючи зазначені показники, визначити вплив митного тарифу на добробут споживачів та виробників, на розмір надходжень до державного бюджету та добробут країни в цілому.

Показники	Без тарифу	З тарифом
Світова ціна цукру	300 дол. за 1 тону	300 дол. за 1 тону
Обсяг внутрішнього споживання	6 млн. т	8 млн. т
Обсяг внутрішнього виробництва	22 млн. т	20 млн. т

Варіант 2

1. Середовище міжнародних економічних відносин, його структуризація й особливості.
2. Національні економіки та їх систематизація.
3. Інтернаціоналізація міжнародних економічних відносин. Особливості прояву інтернаціоналізації на мікро- та макrorівнях.
4. За даними національних рахунків, економічний розвиток Угорщини характеризувався наступними показниками (млрд. форинтів):
 - Валовий внутрішній продукт 1409,
 - Амортизація основного капіталу 133,
 - Чистий факторний дохід з-за кордону -55,
 - Чисті поточні трансферти 6,
 - Внутрішні капіталовкладення 358,
 - Споживання 1004.

Розрахувати: чистий внутрішній продукт (net domestic product), валовий національний продукт (gross national product), валовий національний розташуваємий дохід (gross national disposable income).

Варіант 3

1. Ціноутворення у міжнародній торгівлі.
2. Тарифне і нетарифне регулювання міжнародних торгово-економічних відносин.
3. Зовнішня, міжнародна та світова торгівля. Показники масштабів, структури, динаміки й результативності міжнародної торгівлі.
4. Функція попиту на пшеницю в країні X має наступний вид: $D=100-20P$, а функція пропозиції $S=20+20P$. В країні Y функція попиту на пшеницю має наступний вигляд: $D^*=80-20P$, а функція пропозиції $S^*=40+20P$.
Визначити:
 - А) внутрішню рівноважну ціну в обох країнах за умови відсутності міжнародного обміну,
 - Б) рівень міжнародної ціни, яку буде встановлено за умови торгівля між країнами (транспортні витрати дорівнюють 0),
 - В) обсяги торгівлі.

Варіант 4

1. Рівні регулювання міжнародних економічних відносин.
2. Світове господарство як полісистемне утворення. Етапи формування світового господарства.
3. Моделі Хекшера-Оліна, Хекшера-Оліна-Самуельсона і парадокс Леонт'єва.
4. За даними національних рахунків, економічний розвиток Угорщини характеризувався наступними показниками (млрд. форинтів):
 - Валовий внутрішній продукт 1409,
 - Амортизація основного капіталу 133,
 - Чистий факторний дохід з-за кордону -55,
 - Чисті поточні трансферти 6,
 - Внутрішні капіталовкладення 358,
 - Споживання 1004.Розрахувати: сальдо поточних операцій платіжного балансу (current account balance).

Варіант 5

1. Структура світового ринку. Інфраструктура сучасного світового ринку.
2. Глобальні проблеми світової економіки. Основні напрями міжнародного економічного співробітництва в вирішенні глобальних проблем людства.
3. Розвиток неофакторних і неотехнологічних моделей.
4. Національні рахунки Шрі-Ланка за 1990 рік мали наступні дані (тис. рупій):
 - Споживання 273640,
 - Інвестиції 72638,
 - Експорт товарів та не факторних послуг 97334,
 - Імпорт товарів та не факторних послуг -122555,
 - Чистий факторний дохід -5942,
 - Чисті трансферти 22014.Визначити: чистий внутрішній продукт (net domestic product), валовий національний розташуваємий дохід (gross national disposable income), сальдо поточних операцій платіжного балансу (current account balance).

Варіант 6

1. Сутність і мотивація міжнародного бізнесу. Суб'єкти міжнародного бізнесу.
2. Міжнародний кредит і його сутність та функції в сучасній економіці. Принципи міжнародного кредиту.
3. Проблема зовнішньої заборгованості. Шляхи й механізми вирішення проблеми зовнішньої заборгованості в світовому господарстві.
4. Світова ціна на американську пшеницю 120 дол. США за 1 тону. Уряд країни розглядає питання про введення специфічного імпортного тарифу 20 дол. США за 1 тону для поповнення державного бюджету. Внутрішнє річне виробництво пшениці складає 100 млн. т., споживання – 140 млн. т., імпорт – 40 млн. т. після впровадження тарифу внутрішнє виробництво встановить 110 млн. т., імпорт – 10 млн. т., а споживання скоротиться до 120 млн. т. Розрахувати розмір доходів бюджету від введення імпортного тарифу, зміни в прибутках місцевих виробників.

Варіант 7

1. Інфраструктура світового фінансового ринку.
2. Технології в системі світового виробництва. «Нова економіка». Міжнародна передача технологій.
3. Експортний тариф: вплив на добробут
4. Попит та пропозиція на ринку радіоприймачів в США та Японії мають наступний вигляд:

Ціна, дол.	США		Японія	
	Обсяг попиту, млн.шт	Обсяг пропозиції, млн.шт.	Обсяг попиту, млн.шт	Обсяг пропозиції, млн.шт.
5	5	2	2,5	1
10	4	3	2,0	3
15	3	4	1,5	5
20	2	5	1,0	7

Визначити:

- рівень рівноважної ціни для кожної країни,
- яка країна буде експортувати радіоприймачі,
- обсяг експорту.

Варіант 8

- Сутність міжнародного поділу праці. Напрями розвитку міжнародного поділу праці
- Динамічні моделі міжнародної конкурентоспроможності.
- Меркантилізм, теорія абсолютних і порівняльних переваг.
- Витрати праці (в годинах) на виробництво сиру та трикотажу в Росії та Германії наступні:

Продукція	Росія	Германія
Сир (кг за годину)	5	1
Трикотаж (м ² за годину)	1	3

В виробництві якого товару має абсолютні переваги кожна країна? Чому? Визначити вигравш від торгівлі Росії та Германії, якщо вони обмінюють 5 кг сиру на 3 м² трикотажу. Визначити вигравш від торгівлі Росії та Германії, якщо вони обмінюють 5 кг сиру на 6 м² трикотажу.

Варіант 9

- Світовий фінансовий ринок, його структура та складові.
- Фінансова глобалізація. Позитивні та негативні наслідки глобалізації фінансових ресурсів світового господарства.
- Митний тариф на імпорт: вплив на добробут
- Країна імпортує товар X. Світова ціна на цей товар дорівнює 10 дол. Крива внутрішньої пропозиції товару X в цій країні визначається рівнянням: $S=50+5P$, а рівняння кривої попиту має вигляд: $D=400-10P$. Країна запроваджує специфічне мито у розмірі 5 дол. за кожну одиницю товару X. Визначити вплив митного тарифу на добробут споживачів, виробників, державний бюджет, добробут країни в цілому.

Варіант 10

- Форми міжнародної інвестиційної діяльності. Прямі й портфельні інвестиції. Форми та методи регулювання міжнародного інвестування.
- Світовий фондовий ринок. Інфраструктура фондового ринку.
- Сутність і мотивація міжнародного руху капіталу. Теорії міжнародного руху капіталу.
- Припустимо, що дві країни виробляють тільки два товари – цукор та сталь. Рівень витрат на їх виробництво визначається наступними даними:

Країни	Витрати на виробництво 1 тони сталі	Витрати на виробництво 1 тони цукру
Країна А	150	100
Країна Б	120	120

Визначити:

- Чи має країна А абсолютні переваги в виробництві сталі?
- Чи має країна Б порівняльні переваги в виробництві цукру?
- Які товари будуть експортувати та імпортувати країни?

**Варіанти модульних контрольних робіт
з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»
для студентів заочної форми навчання, II семестр**

Варіант 1

1. Міжнародний кредит і його сутність та функції в сучасній економіці.
2. Сутність і основні види міжнародної міграції робочої сили.
3. Поняття валюти та її види.
4. В країні А функція попиту на труд має наступне вираження: $D_L=100-5W$, а функція пропозиції праці $S_L=60+3W$, де W - реальна заробітна плата (дол. за годину). В країні Б відповідні функції мають вигляд: $D_L^*=120-3W$, $S_L^*=40+5W$.

Визначити обсяг зайнятості та рівноважний рівень заробітної плати в обох країнах. Який потенційний напрям міграції робочої сили?

Варіант 2

1. Прямі й портфельні інвестиції.
2. Економічні наслідки інтеграції країн.
3. Види валютних курсів.
4. НБУ приймає рішення збільшити грошову масу на 4% протягом року на тлі прогнозованого зростання реального ВВП цього року також на 4%. Як у результаті зміниться курс національної валюти та чому:
а) не зміниться; в) впаде;
б) зросте; г) відбудеться гіперреакція.

Варіант 3

5. Валютний паритет і валютний курс.
6. Сутність та види міжнародних розрахунків.
7. Чорноморське економічне співробітництво.
8. Які кроки уряду США приведуть до більшого зростання міжнародної міграції і чому (розкрийте зміст та суть кожного кроку):
а) лібералізація правил виїзду громадян зі своєї країни за кордон;
б) лібералізація правил в'їзду в країну з-за кордону;
в) прийняття програми економічної допомоги країнам, що розвиваються;
г) прийняття програми диверсифікації географічної структури імміграції.

Варіант 4

1. Валютний арбітраж, його сутність.
2. Визначити напрямки міграції робочої сили.
3. Економічна інтеграція у Латинській Америці.
4. Рівень інфляції в 15 країнах ЄС у 1995 р. становив: 1,5; 2,2; 1,9; 9,7; 4,8; 1,7; 2,6; 5,2; 2,1; 2,1; 2,4; 4,3; 1,2; 2,9; 2,8%. За умовами стандартне відхилення рівня інфляції від її середнього значення по 15 країнах не повинне перевищувати 3. Чи виконали країни цю вимогу?

Варіант 5

1. Визначити моделі валютного ринку.
2. Інкасо, його види та характеристика.
3. Макроекономічна рівновага у відкритій економіці.
4. Процентна ставка в Україні становить 50%, а у США — 5% річних. Поточний курс — 5 UAH/USD. Виходячи з теорії паритету процентних ставок, яким має бути курс UAH через рік?

Варіант 6

1. Фактори розвитку міжнародної економічної інтеграції

2. Характеристика моделі лінійних стадій розвитку
3. Визначити інтеграційні пріоритети української економіки.
4. В країні А функція попиту на труд має наступне вираження: $D_L=100-5W$, а функція пропозиції праці $S_L=60+3W$, де W - реальна заробітна плата (дол. за годину). В країні Б відповідні функції мають вигляд: $D_L^*=120-3W$, $S_L^*=40+5W$.

В обох країнах зняти усі обмеження на еміграцію та імміграцію робочої сили. В наслідок міграції робітників в країні еміграції рівноважна погодинна оплата праці зросла на 1 дол. Визначити новий рівень рівноважної заробітної плати в країні, що приймає робочу силу.

Варіант 7

1. Валютні ринки, їх види.
2. Охарактеризувати методи зрівноваження платіжного балансу.
3. Охарактеризувати передумови розвитку європейської інтеграції.
4. Що з нижчезазначеного є прямими інвестиціями:
 - А) Канадський інвестиційний фонд придбає казначейські векселя Міністерства фінансів США на суму 50 млн. дол.
 - Б) Французький банк придбає акції шведської автомобільної компанії на суму 10 млн. дол. Загальна сума випуску акцій автомобільною компанією складає 250 млн. дол.
 - В) японська та китайська компанії створили в Шанхаї спільну консалтингову компанію з рівними частками в статутному фонді,
 - Г) МБРР надає країні позику на структурну перебудову промисловості у розмірі 500 млн. дол.

Варіант 8

1. Проаналізувати наслідки для країн імміграції робочої сили.
2. Європейська валютна система.
3. Потенціал і особливості регіональної інтеграції країн Азії.
4. Процентна ставка в Польщі становить 40% річних, а в Латвії — 10%. Прогнозується, що за рік курс рубля відносно лата впаде з 10 злот./лат до 14 злот./лат. За інших рівних умов в якій з двох країн вигідніше інвестувати гроші?

Варіант 9

1. Монетаристська теорія валютного курсу.
2. Охарактеризувати учасників валютного ринку.
3. Акредитив, його види та характеристика.
4. В країні А функція попиту на труд має наступне вираження: $D_L=100-5W$, а функція пропозиції праці $S_L=60+3W$, де W - реальна заробітна плата (дол. за годину). В країні Б відповідні функції мають вигляд: $D_L^*=120-3W$, $S_L^*=40+5W$.

В обох країнах зняти усі обмеження на еміграцію та імміграцію робочої сили. В наслідок міграції робітників в країні еміграції рівноважна погодинна оплата праці зросла на 1 дол. Визначити обсяг еміграції з цієї країни.

Варіант 10

1. Національні, міжнародні й світова валютні системи.
2. Банківський переказ, його види та характеристика.
3. Північноамериканська економічна інтеграція.
4. Яку з наведених нижче угод буде зафіксовано за дебетом у платіжному балансі України:
 - а) казахська фірма заплатила дивіденд 5 млн. тенге українському тримачу її акцій;
 - б) Нігерія виплачує заробітну плату українському екіпажу літака, який працює за контрактом з нігерійською компанією з перевезення гуманітарних вантажів у Мозамбік;
 - в) «Мерседес» купує і привозить обладнання на АвтоЗАЗ для налагодження спільного виробництва;
 - г) в'єтнамец, який вже більше року працює в хімічній промисловості, переказує частку своєї заробітної плати родині, яка тимчасово живе в Камбоджі?

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Сутність міжнародних економічних відносин.
2. Об'єкт і головні суб'єкти міжнародних економічних відносин.
3. Форми та рівні розвитку міжнародних економічних відносин.
4. Загальні та специфічні принципи міжнародних економічних відносин.
5. Особливості розвитку сучасних міжнародних економічних відносин.
6. Середовище міжнародних економічних відносин, його структуризація й особливості.
7. Елементи внутрішнього та зовнішнього середовища міжнародних економічних відносин.
8. Політико-правове середовище.
9. Соціально-культурне середовище. Економічне середовище.
10. Внутрішня і зовнішня інтернаціоналізація.
11. Інтернаціоналізація міжнародних економічних відносин.
12. Особливості прояву інтернаціоналізації на мікро- та макрорівнях.
13. Етапи інтернаціоналізації: початковий етап, етап локальної ринкової експансії, транснаціональний етап, глобальний етап.
14. Глобалізація та економічний раціоналізм.
15. Особливості інтернаціоналізації в умовах глобального економічного середовища.
16. Світове господарство як полісистемне утворення.
17. Етапи формування світового господарства.
18. Національні економіки та їх систематизація.
19. Систематизація країн світу по регіональному признаку.
20. Систематизація країн світу по організаційному признаку.
21. Систематизація країн світу по економічному признаку.
22. Соціально-економічні підсистеми світового господарства.
23. Критерії визначення соціально-економічних підсистем світового господарства.
24. Характеристика країн з розвинутою економікою.
25. Характеристика країн з перехідною економікою.
26. Характеристика країн, що розвиваються.
27. Глобалізація та економічний раціоналізм.
28. Економічна залежність та взаємозв'язок країн світу.
29. Національна економічна безпека. Міжнародна економічна безпека. Міжнародний економічний порядок.
30. Сутність міжнародного поділу праці.
31. Напрями розвитку міжнародного поділу праці.
32. Державна спеціалізація виробництва. Міжнародна кооперація виробництва.
33. Економічні ефекти участі країни в міжнародному поділі праці.
34. Рівні регулювання міжнародних економічних відносин.
35. Системи національного регулювання зовнішньоекономічних зв'язків.
36. Міждержавне регулювання міжнародних економічних відносин.
37. Наднаціональний рівень регулювання міжнародних економічних відносин.
38. Міжнародні організації.
39. Глобальні проблеми світової економіки.
40. Основні напрями міжнародного економічного співробітництва в вирішенні глобальних проблем людства.
41. Еволюція теорій міжнародних економічних відносин.
42. Меркантилізм, теорія абсолютних і порівняльних переваг.
43. Моделі Хекшера-Оліна, Хекшера-Оліна-Самуельсона і парадокс Леонтьєва.
44. Розвиток неофакторних і неотехнологічних моделей.
45. Динамічні моделі міжнародної конкурентоспроможності.
46. Зовнішня, міжнародна та світова торгівля.
47. Показники масштабів, структури, динаміки й результативності міжнародної торгівлі.

48. Види міжнародної торгівлі.
49. Торгівля товарами й послугами. Традиційна торгівля, торгівля у межах кооперації, зустрічна торгівля. Торгівля безпосередня та через посередників. Біржова торгівля, міжнародні аукціони й тендери.
50. Ціноутворення у міжнародній торгівлі.
51. Світовий ринок, його сутність та ключові характеристики.
52. Етапи формування світового ринку.
53. Міжнародний рух товарів як ознака світового ринку.
54. Сутність економічної рівноваги на світовому ринку.
55. Матеріально-речова рівновага світового ринку. Вартісна рівновага світового ринку.
56. Сучасне світове господарство. Основні пропорції світового господарства. Міжгалузеві та внутрішньогалузеві пропорції світового господарства. Міжнародні пропорції в окремих підсистемах світового господарства.
57. Структура світового ринку.
58. Інфраструктура сучасного світового ринку.
59. Технологій в системі світового виробництва. «Нова економіка».
60. Світовий ринок технологій. Об'єкти та суб'єкти світового ринку технологій.
61. Класифікація технологій.
62. Інноваційні технології.
63. Форми трансферту технологій: патентна угода, патент, ліцензійна угода, ліцензія, «ноу-хау», лізинг, франчайзинг та ін.. Некомерційні форми руху технологій.
64. Міжнародна передача технологій. Міжнародне технічне сприяння.
65. Особливості регулювання міжнародної торгівлі.
66. Протекціонізм та лібералізм. Вплив протекціонізму на виробництво і добробут.
67. Методи та інструменти регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами.
68. Тарифне і нетарифне регулювання міжнародних торгово-економічних відносин.
69. Митний тариф на імпорт.
70. Експортний тариф.
71. Квотування.
72. Добровільні обмеження експорту.
73. Експортні субсидії.
74. Демпінг.
75. ГАТТ\СОТ.
76. Світовий фінансовий ринок, його структура та складові.
77. Особливості функціонування світової фінансової системи.
78. Механізм перерозподілу фінансових ресурсів світової економіки. Основні учасники світового фінансового ринку.
79. Світові фінансові центри.
80. Сучасні тенденції розвитку світового фінансового ринку.
81. Позитивні та негативні наслідки глобалізації фінансових ресурсів світового господарства.
82. Інфраструктура світового фінансового ринку.
83. Сутність і мотивація міжнародного руху капіталу.
84. Теорії міжнародного руху капіталу.
85. Показники руху капіталу.
86. Характерні риси сучасного етапу міжнародного руху капіталу.
87. Форми міжнародної інвестиційної діяльності.
88. Прямі й портфельні інвестиції.
89. Сутність і мотивація міжнародного бізнесу.
90. Типи й види міжнародного бізнесу. Суб'єкти міжнародного бізнесу.
91. Транснаціональні корпорації.
92. Міжнародні спільні підприємства.
93. Порівняльна характеристика форм міжнародного бізнесу.

94. Розвиток багатонаціонального підприємництва в системі світового господарства.
95. Суть та основні риси транснаціоналізації.
96. Транснаціональні корпорації в системі світового господарства.
97. Стратегічні альянси. Злиття й поглинання у міжнародному виробництві.
98. Міжнародний ринок капіталу.
99. Міжнародна технічна допомога. Форми та методи регулювання міжнародного інвестування.
100. Теорії портфельного інвестування.
101. Світовий фондовий ринок.
102. Світовий ринок акцій. Первинний ринок цінних паперів. Вторинний ринок цінних паперів.
103. Інфраструктура фондового ринку.
104. Інститути спільного інвестування Біржові індекси. Рейтинги цінних паперів.
105. Сутність, види та структура портфелів міжнародних інвестицій.
106. Формування портфелів міжнародних інвестицій. Міжнародна портфельна інвестиційна діяльність.
107. Міжнародний кредит і його сутність та функції в сучасній економіці.
108. Принципи міжнародного кредиту. Фактори розвитку міжнародних кредитних відносин.
109. Міжнародний кредит як елемент міжнародного ринку позичкових капіталів.
110. Різновиди міжнародних кредитів.
111. Сек'юритизація кредитів.
112. Проблема зовнішньої заборгованості. Шляхи й механізми вирішення проблеми зовнішньої заборгованості в світовому господарстві.
113. Особливості формування й розвитку світового ринку праці. Етапи розвитку міжнародної міграції робочої сили.
114. Вплив процесів транснаціоналізації на міжнародну міграцію робочої сили.
115. Напрямки міграції робочої сили.
116. Вплив міграції на ринок праці.
117. Основні риси сучасного міжнародного ринку праці.
118. Основні світові ринки та експортери робочої сили.
119. Місце мігрантів в структурі сучасного ринку праці.
120. Сутність і основні види міжнародної міграції робочої сили.
121. Форми сучасних міграційних процесів.
122. Наслідки міжнародної еміграції та імміграції робочої сили.
123. Наслідки для країн еміграції робочої сили.
124. Наслідки для країн імміграції робочої сили. Економічні ефекти міграції робочої сили.
125. Регулювання міжнародних міграційних процесів.
126. Рівні регулювання міграції трудових ресурсів. Методи та інструменти регулювання трудової міграції.
127. Поняття валюти та її види.
128. Валютний курс.
129. Валютні ринки, їх види та структура.
130. Учасники валютного ринку.
131. Функції валютного ринку.
132. Моделі валютного ринку.
133. Котирування валют.
134. Основні валютні операції. Валютний арбітраж. Операції на ринку євровалют.
135. Валютна політика.
136. Національні, міжнародні й світова валютні системи.
137. Еволюція світової валютної системи.
138. Система золотого стандарту, Бреттон-Вудська і Ямайська системи.
139. Європейська валютна система.
140. Сутність та види міжнародних розрахунків.
141. Форми міжнародних розрахунків та їх порівняльна характеристика.

142. Акредитив. Інкасо. Банківський переказ. Вексель.
143. Особливості міжнародних розрахунків України.
144. Платіжний баланс, його структура і методологія складання.
145. Рахунок поточних операцій.
146. Рахунок операцій з капіталом і фінансових операцій.
147. Методи зрівноваження платіжного балансу.
148. Теорії платіжного балансу.
149. Макроекономічна роль платіжного балансу.
150. Економічна політика і платіжний баланс.
151. Макроекономічна рівновага у відкритій економіці.
152. Моделі внутрішньої та зовнішньої рівноваги.
153. Інтеграція як відносини і як процес.
154. Фактори міжнародної економічної інтеграції.
155. Мікро- і макроінтеграція.
156. Горизонтальна й вертикальна мікроінтеграція.
157. Макроінтеграція та економічний регіоналізм.
158. Форми, шляхи й особливості регіональної економічної інтеграції.
159. Проблеми і перспективи світової (глобальної) інтеграції.
160. Економічні наслідки інтеграції країн.
161. Розвиток регіональної економічної інтеграції.
162. Європейські інтеграційні процеси. Європейський Союз.
163. Потенціал і особливості загальноєвропейської економічної інтеграції.
164. Північноамериканська економічна інтеграція.
165. США у світових інтеграційних процесах.
166. Економічна інтеграція у Латинській Америці.
167. Потенціал і особливості регіональної інтеграції країн Азії.
168. Інтеграційні зусилля арабських країн.
169. Взаємозв'язки країн Африки.
170. Передумови розвитку європейської інтеграції.
171. Формування інституціональної системи Європейського Союзу.
172. Розвиток спільних політик Європейського співтовариства.
173. Розширення ЄС.
174. Суперечності процесу економічної інтеграції.
175. Поглиблення інтернаціоналізації світового господарства в сучасних умовах.
176. Моделі економічного розвитку (модель лінійних стадій розвитку, теорія структурних трансформацій, теорія зовнішньої залежності, неокласична модель вільного ринку, теорія ендогенного зростання, модель сталого розвитку).
177. Основні елементи глобальної економіки.
178. Всесвітній характер НТР в сучасних умовах.
179. Дематеріалізація виробництва.
180. Еволюція міжнародних виробничих систем.
181. Передумови, особливості та шляхи інтеграції України до світового господарства.
182. Інтеграційні пріоритети української економіки.
183. Внутрішньоекономічні фактори інтеграції України до світового господарства.
184. Україна на світовому ринку товарів, послуг, технологій.
185. Україна у процесах міжнародного руху капіталу та робочої сили.
186. Політико-правові, економічні, соціально-культурні та інфраструктурні умови розвитку форм міжнародного бізнесу в Україні.
187. Експортно-імпортна діяльність українських підприємств.
188. Іноземна та зарубіжна інвестиційна діяльність.
189. Результативність діяльності українських підприємств на міжнародних ринках.
190. Проблеми й перспективи розвитку міжнародного бізнесу в Україні.

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЗМ 1. СУТНІСТЬ ТА СЕРЕДОВИЩЕ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ

1. Міжнародний поділ праці – це:

а) вищий ступінь розвитку суспільно-територіального поділу праці між країнами, основою якого є економічно вигідна спеціалізація окремих країн і обмін між ними випущеною продукцією визначеної кількості та якості;

б) форма поділу праці між країнами, за якої збільшення концентрації однорідного виробництва відбувається на базі диференціації національних виробництв, виділення в самостійні (відокремлені) технологічні процеси, в окремі галузі виготовлення продукції понад внутрішні потреби;

в) взаємовідносини між державами при обміні продуктами праці різних галузей виробництва;

г) об'єднання зусиль виробників декількох країн у випуску певних видів товарів для світового ринку.

2. Міжнародна спеціалізація виробництва – це:

а) вищий ступінь розвитку суспільно-територіального поділу праці між країнами, основою якого є економічно вигідна спеціалізація окремих країн і обмін між ними випущеною продукцією визначеної кількості та якості;

б) форма поділу праці між країнами, за якої збільшення концентрації однорідного виробництва відбувається на базі диференціації національних виробництв, виділення в самостійні (відокремлені) технологічні процеси, в окремі галузі виготовлення продукції понад внутрішні потреби;

в) взаємовідносини між державами при обміні продуктами праці різних галузей виробництва

г) об'єднання зусиль виробників декількох країн у випуску певних видів товарів для світового ринку.

3. Міжгалузева спеціалізація – це:

а) вищий ступінь розвитку суспільно-територіального поділу праці між країнами, основою якого є економічно вигідна спеціалізація окремих країн і обмін між ними випущеною продукцією визначеної кількості та якості;

б) форма поділу праці між країнами, за якої збільшення концентрації однорідного виробництва, відбувається на базі диференціації національних виробництв, виділення в самостійні (відокремлені) технологічні процеси, в окремі галузі виготовлення продукції понад внутрішні потреби;

в) взаємовідносини між державами при обміні продуктами праці різних галузей виробництва;

г) об'єднання зусиль виробників декількох країн у випуску певних видів товарів для світового ринку.

4. Міжнародне виробниче кооперування – це:

а) вищий ступінь розвитку суспільно територіального поділу праці між країнами, основою якого є економічно вигідна спеціалізація окремих країн і обмін між ними випущеною продукцією визначеної кількості та якості;

б) форма поділу праці між країнами, за якої збільшення концентрації однорідного виробництва відбувається на базі диференціації національних виробництв, виділення в самостійні (відокремлені) технологічні процеси, в окремі галузі виготовлення продукції понад внутрішні потреби;

в) взаємовідносини між державами при обміні продуктами праці різних галузей виробництва;

г) об'єднання зусиль виробників декількох країн у випуску певних видів товарів для світового ринку.

5. Які з перелічених рис не є характерними для світового ринку:

а) він є категорією товарного виробництва, яке у пошуках збуту своєї продукції вийшло за національні межі;

б) він виявляється в міждержавному переміщенні товарів, які перебувають під впливом не тільки внутрішнього, а й зовнішнього попиту та пропозиції;

в) він оптимізує використання факторів виробництва, підказуючи виробнику, в яких галузях та регіонах вони можуть бути використані найефективніше;

г) він виконує пануючу роль, вибравуючи з міжнародного обміну товари та часто їх виробників, які не можуть забезпечити міжнародний стандарт якості за конкурентних цін;

д) на ньому діє особлива система цін – світові ціни;

е) на ньому рух товарів обумовлюється не лише економічними факторами (виробничими зв'язками між підприємствами та регіонами країни), а й зовнішньоекономічною політикою окремих держав;

є) всі риси характерні для світового ринку?

6. Ознаками міжнародної економіки є:

а) розвинута сфера міжнародного обміну товарами на базі міжнародної торгівлі;

б) розвинута сфера міжнародного руху факторів виробництва, перш за все у формах ввезення-вивезення капіталу, робочої сили і технології;

в) міжнародні форми виробництва на підприємствах, розміщених у декількох країнах, насамперед у рамках транснаціональних корпорацій (ТНК);

г) самостійна міжнародна фінансова сфера, не пов'язана з обслуговуванням міжнародного руху товарів та руху факторів в виробництві;

д) система міжнародних і наднаціональних, міждержавних і недержавних механізмів міжнародного регулювання з метою забезпечення збалансованості й стабільності економічного розвитку;

е) економічна політика держав, що виходить із принципів відкритої економіки;

є) всі відповіді правильні.

7. Що є формами міжнародних економічних відносин:

а) міжнародна торгівля;

б) міжнародна міграція капіталу;

в) міжнародна міграція робочої сили;

г) міжнародна передача технології;

д) міжнародні валютно-фінансові і кредитні відносини;

е) міжнародна економічна інтеграція;

ж) вирішення глобальних проблем;

з) правильні відповіді а, б, в, г, д?

8. До факторів виробництва належать:

а) праця, технологія, земля, капітал;

б) праця, технологія, земля, капітал, інформація;

в) земля, праця та капітал.

9. Міжнародний поділ факторів виробництва це:

а) вищий ступінь розвитку суспільно-територіального поділу праці між країнами, що передбачає стійку концентрацію виробництва певної продукції в окремих країнах;

б) стійкий обмін між країнами продуктами, що виготовляються ними з найбільшою економічною ефективністю;

в) історично усталена концентрація окремих факторів виробництва у різних країнах, що є передумовою виробництва ними певних товарів, економічно ефективніших, ніж в інших країнах.

10. Міжнародна економіка розглядає такі види ринку:

- щ світовий, зовнішній, міжнародний, національний, внутрішній;
- б) міжнародний, світовий, національний, внутрішній;
- в) внутрішній, національний, міжнародний, конкурентний.

11. Міжнародна торгівля – це:

- а) сфера міжнародних товарно-грошових відносин, що є сукупністю зовнішньої торгівлі всього світу;
- б) стійкий обмін продуктами виробництва між контрагентами з різних країн;
- в) сукупність експортних та імпорتنих операцій.

12. Торгове сальдо – це:

- а) сума вартісних обсягів експорту та імпорту;
- б) різниця вартісних обсягів експорту та імпорту;
- в) частка вартісних обсягів експорту та імпорту.

13. Торговий оборот - це:

- а) сума вартісних обсягів експорту та імпорту;
- б) різниця вартісних обсягів експорту та імпорту;
- в) частка вартісних обсягів експорту та імпорту.

14. Міжнародна економіка вивчає:

- а) закономірності взаємодії господарських суб'єктів різних держав у сфері Міжнародного обміну товарами та послугами, руху факторів виробництва та фінансування і формування міжнародної економічної політики;
- б) закономірності міжкраїнного руху конкретних товарів і факторів їх виробництва, а також їхні ринкові характеристики (попит, пропозицію, ціну тощо);
- в) закономірності функціонування відкритих національних економік і світового господарства в цілому в умовах глобалізації фінансових ринків.

15. Міжнародна мікроекономіка вивчає:

- а) закономірності взаємодії господарських суб'єктів різних держав у сфері міжнародного обміну товарами, руху факторів виробництва та фінансування і формування міжнародної економічної політики;
- б) закономірності міжкраїнного руху конкретних товарів і факторів в їх виробництва, а також їхні ринкові характеристики (попит, пропозицію, ціну тощо);
- в) закономірності функціонування відкритих національних економік і світового господарства в цілому в умовах глобалізації фінансових ринків.

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЗМ 2. МОДЕЛІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ТОРГІВЛІ

Теорії міжнародної торгівлі

1. Засновниками теорії меркантилізму були:

- а) Давід Х'юм і Томас Мен;
- б) Адам Сміт та Вільям Петті;
- в) Томас Мен, Чарльз Дейвіант, Жан-Батіст Кольбер, Вільям Петті.

2. Якщо Україна витрачає на виробництво льону 7 умовних одиниць праці, а на виробництво цибулі - 18, а Корея відповідно 9 та 15 одиниць праці, то Україна має:

- а) абсолютну перевагу у виробництві цибулі, а Корея – у виробництві льону;
- б) абсолютну перевагу у виробництві льону, а Корея – у виробництві цибулі;
- в) порівняльну перевагу виробництві льону, а Корея – у виробництві цибулі.

3. Якщо Франція виготовляє за 1 годину 1 комплект білизни або 4 л вина, а Україна 6 комплектів білизни або 2 л вина:

- а) то Україна має порівняльну перевагу у виробництві білизни;
- б) Україна має порівняльну перевагу у виробництві вина;
- в) Франція має порівняльну перевагу у виробництві вина.

4. Принцип порівняльних переваг вперше сформулювали:

- а) Томас Мальтус;
- б) Альфред Маршалл;
- в) Олександр Григор'єв;
- г) Давид Рікардо;
- д) Наталія Даниленко;
- е) Адам Сміт;
- є) Майкл Портер;
- ж) Елі Хекшер та Бертін Олін.

5. Теорію конкурентних переваг вперше сформулювали:

- а) Томас Мальтус;
- б) Альфред Маршалл;
- в) Олег Кузьмін;
- г) Давид Рікардо;
- д) Людмила Панкова;
- е) Адам Сміт;
- є) Майкл Портер;
- ж) Елі Хекшер та Бертін Олін.

6. Яку з наведених передумов не взяв до уваги Д. Рікардо розробляючи теорію відносних переваг:

- а) рішення про спеціалізацію приймається з урахуванням транспортних витрат;
- б) попит і пропозиція па товар абсолютно еластичні;
- в) фактори виробництва мобільні;
- г) в обміні беруть участь два товари, що виготовляються у двох різних країнах?

7. Відмінність теорії відносних переваг від теорії абсолютних переваг у тому, що:

- а) перша довела вигідність торгівлі навіть між не зіставними за рівнем розвитку країнами;
- б) першу можна застосовувати тільки до розвинутих країн, а другу – до всіх інших країн;
- в) перша не дістала такого широкого визнання як друга;

- г) друга була науково неспроможною;
- д) немає правильної відповіді.

8. Якщо в США 120 млн робітників і 200 млн га землі, а в Мексиці – 90 млн робітників і 90 млн га землі, то в якому напрямку буде відбуватись торгівля між країнами?

- а) США експортують трудомісткі товари, а Мексика – землемісткі товари;
- б) США експортують і трудомісткі товари, і землемісткі, а Мексика тільки працемісткі;
- в) США експортують землемісткі товари, а Мексика трудомісткі й землемісткі;
- г) США тільки імпортують, а Мексика експортує обидва види товарів;
- д) США експортують землемісткі товари, а Мексика – працемісткі товари;
- е) США експортують землемісткі товари, а Мексика – землемісткі й працемісткі товари.

9. Теорія міжнародного життєвого циклу товару:

- а) пояснює невідповідність структури експорту і структури факторів виробництва експортних товарів;
- б) характеризує зовнішню торгівлю у світовій економіці під кутом зору внутрішнь фірмової торгівлі ТНК;
- в) є частиною неокласичних концепцій зовнішньої торгівлі;
- г) стверджує, що однаковий життєвий цикл характеризує всю зовнішню торгівлю товарами у світовій економіці;
- д) немає правильної відповіді.

10. Теорема Хекшера-Оліна:

- а) стверджує, що експорт товарів це експорт факторів виробництва в завуальованій формі;
- б) заперечує класичні теорії зовнішньої торгівлі;
- в) пояснює зростання внутрішньфірмової торгівлі всередині ТНК;
- г) була підтримана і розвинута В. Леонтьєвим;
- д) немає правильної відповіді.

11. Вставте пропущене слово: _____ - це робочий час, необхідний для виробництва одного товару, виражений через робочий час, необхідний для виробництва іншого товару.

12. Вставте пропущене слово: _____ - показник, який визначає відносні витрати праці на створення певного товару.

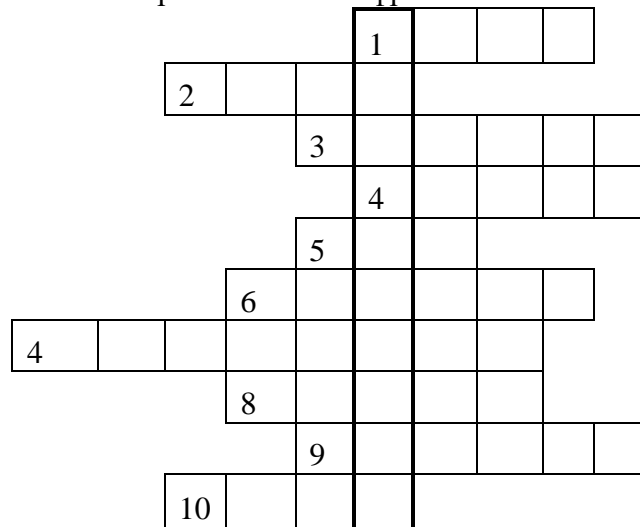
13. Вставте пропущене слово: _____ - країни намагаються мати активне сальдо торгового балансу для досягнення певної соціальної або політичної мети.

14. Вставте пропущене слово: _____ - показник, що визначає відносні витрати факторів виробництва на створення певного товару.

15. Вставте пропущене слово: _____ - розробивши нову продукцію у відповідь на знайдену ринкову потребу на внутрішньому ринку, виробник потім звертається до ринків, які сприймаються ним як найбільш подібні до ринків його країни.

Криптограма

Розв'язок криптограми полягає в тому, щоб правильно відгадати слова по горизонталі. По вертикалі у виділених клітинках ви прочитаєте зашифроване слово.

1. Автор теорії абсолютних переваг.
 2. Грошовий вираз вартості товару.
 3. Випускання в обіг грошей як у готівковій, так і у безготівковій формі.
 4. Одиниця ваги коштовних металів, насамперед золота.
 5. Політика «Лесе-...».
 6. Спосіб групування цифрових показників, що характеризують певне явище, шляхом, зіставлення або протиставлення окремих його сторін.
 7. Відомий американський економіст-математик.
 8. Сучасний український економіст-науковець, який написав багато книжок з міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин.
 9. Прізвище автора теорії конкурентних переваг.
 10. Один з авторів теорії співвідношення факторів виробництва.
- Зашифроване слово – прізвище відомого економіста-математика.

Міжнародний науково-технічний обмін

1. Концентрація на розробці й торгівлі технологією в кількох вельми вузьких галузях виробництва має бути стратегією технологічного розвитку:

- а) індустриальних країн;
- б) країн, що розвиваються;
- в) країн з перехідною економікою;
- г) всі відповіді правильні.

2. Міжнародна передача технології це:

- а) міждержавне переміщення науково-технічних досягнень на комерційній основі;
- б) міждержавне переміщення науково-технічних досягнень на комерційній або безоплатній основі;
- в) переміщення науково-технічних досягнень на комерційній або безоплатній основі між резидентами та нерезидентами;
- г) усі відповіді правильні.

3. За впливом, на зміну співвідношення цін на працю і капітал НТП можна поділити:

- а) на ресурсозберігаючий, факторозберігаючий, нейтральний;
- б) нейтральний, трудомісткий, капіталомісткий;
- в) нейтральний, працезберігаючий, капіталозберігаючий.

4. Якщо міжнародна торгівля зростає такими самими темпами, як виробництво, то вплив технічного прогресу на зростання виробництва:

- а) нейтральний;
- б) позитивний;
- в) негативний;
- г) відсутній.

5. Якщо міжнародна торгівля зростає повільніше ніж виробництво, то вплив технічного прогресу на зростання виробництва:

- а) нейтральний;
- б) позитивний;
- в) негативний;
- г) відсутній.

6. Якщо міжнародна торгівля зростає швидше, ніж споживання, то зростання споживання в результаті технічного прогресу впливає на міжнародну торгівлю:

- а) нейтрально;
- б) позитивно;
- в) негативно;
- г) ніяк не впливає.

7. Якщо виробництво експортних товарів зростає швидше, ніж виробництво замінників імпорту, то зростання виробництва в результаті технічного прогресу впливає на міжнародну торгівлю:

- а) нейтрально;
- б) позитивно;
- в) негативно;
- г) ніяк не впливає.

8. Правовими формами захисту технологій є:

- а) патенти, ліцензії, товарні знаки, інжиніринг;

- б) патенти та ліцензії різних видів, «ноу-хау»;
- в) патенти, ліцензії, копірайт, товарні марки;
- г) всі відповіді правильні.

9. *Ліцензія це:*

- а) свідоцтво, що дає монопольне право використання винаходу і діє протягом 15-20 років на території певної країни;
- б) дозвіл власника технології зацікавленій стороні на використання запатентованої або незапатентованої технології за певну плату протягом певного часу;
- в) право автора винаходу на відтворення своєї технології та продаж його третім особам.

10. *Власник технології, який продає її іншій особі, називається:*

- а) ліцензіар;
- б) ліцензіат;
- в) ліцензент;
- г) правильні відповіді а) та в).

11 *Вставте пропущене слово: _____* - надання технологічних знань, необхідних для придбання, монтажу і використання куплених або орендованих машин і обладнання.

12 *Вставте пропущене слово: _____* - винагорода ліцензіару. яку виплачує ліцензіат за використання предмета угоди.

13 *Вставте пропущене слово: _____* - дозвіл, який видає власник технології (ліцензіар). захищеної або не захищеної патентом, зацікавленій стороні (ліцензіату) на використання цієї технології протягом певного часу і за певну плату.

14 *Вставте пропущене слово: _____* - періодичні відрахування від доходу покупця протягом періоду дії угоди, які залежать від прибутку, що отримується від комерційного використання ліцензії.

15 *Вставте пропущене слово: _____* - передача ліцензіатом ліцензіару частки акцій своїх підприємств як платежу за надану ліцензію.

Криптограма

1									
	2								
		3							
4									
		5							
	6								
	7								
	8								

1. *Англійський автор найбільш популярної моделі технічного прогресу, представник математичного напрямку економічної думки.*

2. *Надання технічного досвіду і секретів виробництва, яке поєднує відомості технологічного, економічного, адміністративного, фінансового характеру, використання яких забезпечить певні переваги.*

3. *Забезпечена коштами покупців частина їхньої потреби в товарах і платних послугах.*
 4. *Надання технологічних знань, необхідних для придбання, монтажу, і використання куплених або орендованих машин і обладнання.*
 5. *Періодичні відрахування від доходу покупця протягом періоду дії угоди, які залежать від прибутку, що отримується від комерційного використання ліцензії.*
 6. *Символ певної організації, який використовується для індивідуалізації виробника товару і не може бути використаний іншими організаціями без офіційного дозволу власника.*
 7. *Сума внеску коленого учасника підприємницького проекту, що є свідченням членства і права участі в управлінні.*
 8. *Свідоцтво, яке видається компетентним урядовим органом, винахіднику і яке засвідчує його монопольне право на використання цього винаходу.*
- Зашифроване слово означає ексклюзивне право автора літературного, аудіо- або відеотвору на показ і використання своєї роботи.*

Міжнародна торгова політика

1. *Форми протекціонізму:*

- а) селективний, галузевий, колективний, прихований;
- б) тарифний та нетарифний;
- в) односторонній, двосторонній, багатосторонній.

2. *До тарифних методів торгової політики належать:*

- а) мита, субсидії та квоти;
- б) мита, квотування, ліцензування;
- в) мита та тарифні квоти.

3. *До прихованих методів торгової політики належать:*

- а) субсидії, кредитування, демпінг;
- б) державні закупівлі, вимоги про вміст місцевих компонентів, технічні бар'єри, податки і збори;
- в) торгові угоди, правові режими, технічні бар'єри, субсидії.

4. *За способом стягнення мита бувають:*

- а) специфічні та адвалорні;
- б) специфічні, адвалорні, преференційні;
- в) специфічні, адвалорні, комбіновані.

5. *За об'єктом обкладання мита бувають:*

- а) імпорتنі, експортні, антидемпінгові;
- б) імпорتنі, експортні, транзитні;
- в) специфічні, адвалорні, комбіновані.

6. *Види демпінгу:*

- а) взаємний, зворотний, навмисний, постійний, спорадичний;
- б) взаємний, зворотний, локальний, постійний;
- в) зворотний, навмисний, постійний, спорадичний.

7. *У результаті використання мита виникають такі ефекти:*

- а) втрати бюджету, вигравш виробників, програш споживачів;
- б) доходів, захисту, перерозподілу, споживання;
- в) доходів, захисту, споживання.

8. *Ефективний митний тариф:*

- а) різновид змінних мит, ставки яких залежать від обсягів імпортованих товарів та комплектуючих до них;
- б) реальний рівень мита на кінцевий товар з урахуванням субсидій на виробництво комплектуючих товарів;
- в) реальний рівень мит на кінцеві товари, розраховані з урахуванням рівня мита, накладених на імпортовані вузли і деталі цих товарів.

9. *Зростання частки вартості двигунів у вартості готового автомобіля за умови, що імпортує мито на готові автомобілі становить 20%, а на двигуни - 30 %, приведе:*

- а) до зростання рівня ефективності тарифу на автомобілі;
- б) зменшення рівня ефективності тарифу на автомобілі;
- в) зростання рівня ефективності тарифу на двигуни.

10. Введення тарифу на імпорт пшениці в малій країні приведе:

- а) до зростання світових цін на пшеницю;
- б) падіння світових цін на пшеницю;
- в) не вплине на рівень світової ціни на пшеницю.

11. Введення тарифу на імпорт пшениці у великій країні приведе:

- а) до зростання світових цін на пшеницю;
- б) падіння світових цін на пшеницю;
- в) не вплине на рівень світової ціни на пшеницю.

12. Світова ціна на золото становить 480 дол./унція. Якщо країни – виробники золота будуть обмежені МВФ квотою на продаж монетарного золота на світовому ринку, вдвічі меншою, ніж у попередній період, то ціна на золото на світовому ринку:

- а) впаде;
- б) зросте;
- в) залишиться незмінною.

13. Введення тарифу великою країною буде ефективним, якщо:

- а) виграш від поліпшення умов торгівлі перевищуватиме суму ефектів захисту і споживання;
- б) виграш від поліпшення умов торгівлі буде меншим від суми ефектів захисту і споживання;
- в) виграш від поліпшення умов торгівлі дорівнюватиме сумі ефектів захисту і споживання.

14. Якщо Франція виготовляє за 1 годину 1 комплект білизни або 4 л вина, а Україна – 6 комплектів білизни або 2 л вина:

- а) то Україна має порівняльну перевагу у виробництві білизни;
- б) Україна має порівняльну перевагу у виробництві вина;
- в) Франція має порівняльну перевагу у виробництві вина.

15. Теорію абсолютних переваг вперше сформулювали:

- а) Томас Мальтус;
- б) Альфред Маршалл;
- в) Василь Козик;
- г) Давид Рікардо;
- д) Андрій Босак;
- е) Адам Сміт;
- є) Майкл Портер;
- ж) Елі Хекшер та Бертіл Олін.

16. Яку з наведених передумов не взяв до уваги Д. Рікардо, розробляючи теорію відносних переваг:

- а) рішення про спеціалізацію приймається з урахуванням транспортних витрат;
- б) попит і пропозиція на товар абсолютно еластичні;
- в) фактори виробництва мобільні;
- г) в обміні беруть участь два товари, що виготовляються у двох різних країнах?

17. Недоліком класичних теорій міжнародної торгівлі є:

- а) нереалістичність вихідних передумов моделей;
- б) аналіз торгівлі в статистиці, а не в динаміці;
- в) неможливість пояснити швидке економічне зростання деяких країн, що розвиваються,

всупереч спеціалізації відповідно до відносних переваг;

- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

18. Парадокс Леонт'єва:

а) стверджує, що міжнародна торгівля між країнами, які подібні економічним станом, не вигідна;

- б) ставить під сумнів теорію Хекшера-Оліна;
- в) заперечує теорію абсолютних переваг;
- г) всі відповіді правильні;
- д) ваш варіант.

19. Вантажне судно під ліберійським прапором прямує з Лондона до Сингапура із заходом у російські порти Санкт-Петербурга і Владивостока. Цим судном петербурзький завод відвантажив верстати Владивостоку. Перевезення вітчизняних верстатів іноземним судном є для Росії:

- а) імпортом транспортної послуги;
- б) експортом товару;
- в) орендою перевізника з екіпажем;
- г) усі відповіді правильні.

20. Українське торгове судно з експортним вантажем на борту пришвартувалося на Канарських островах з метою фарбування і профілактичного ремонту. Ремонт здійснюється спільним українсько-іспанським підприємством. Послуги з ремонту щодо України належать:

- а) до забезпечуючих і допоміжних послуг;
- б) експорту транспортної послуги;
- в) імпорту товару;
- г) усі відповіді правильні.

21. Експортні послуги - це:

- а) надання послуг іноземцям;
- б) надання послуг резидентам;
- в) отримання послуг від іноземців;
- г) усі відповіді правильні.

22. Вплив транспортних витрат на міжнародну торгівлю аналогічний:

- а) впливові зростаючих витрат збуту;
- б) впливові зростаючих витрат виробництва;
- в) впливові спадаючих витрат збуту;
- г) впливові спадаючих витрат виробництва.

23. Чим нижча еластичність попиту в імпортуючій країні, тим:

- а) більшу частку транспортних витрат вона сплачує;
- б) меншу частку транспортних витрат вона сплачує;
- в) менше витрат вона має при транспортних перевезеннях;
- г) усі відповіді правильні.

24. Розподіл транспортних витрат між торгуючими країнами залежить:

- а) від еластичності попиту;
- б) еластичності пропозиції;
- в) еластичності попиту і пропозиції;
- г) взагалі не залежить від будь-якої еластичності.

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЗМ 3. СВІТОВА ФІНАНСОВА СИСТЕМА

Прямі інвестиції та міжнародне виробництво

1. У 70-80 роках латиноамериканські країни активно брали позики, що призвело до боргової кризи. Водночас країни Південно-Східної Азії активно інвестували свій капітал, що дало їм змогу зробити економічний ривок. Під кутом зору теорії міжчасової торгівлі:

- а) латиноамериканські країни робили ставку на поточне споживання, а країни Південно-Східної Азії - на майбутнє споживання;
- б) латиноамериканські країни робили ставку на майбутнє споживання, а країни Південно-Східної Азії - на поточне споживання;
- в) обидві групи країн робили ставку на поточне споживання;
- г) обидві групи країн робили ставку на майбутнє споживання.

2. У 70-80-х роках латиноамериканські країни активно брали позики, що призвело до боргової кризи. Водночас країни Південно-Східної Азії активно інвестували свій капітал, що дало їм змогу зробити економічний ривок. Під кутом зору теорії міжчасової торгівлі:

- а) реальна процентна ставка за міжнародними позиками для країн Латинської Америки буде нижчою, ніж для країн Південно-Східної Азії;
- б) реальна процентна ставка за міжнародними позиками для країн Латинської Америки буде вищою, ніж для країн Південно-Східної Азії;
- в) реальна процентна ставка за міжнародними позиками для обох груп країн буде однаковою.

3. У 70-80-х роках латиноамериканські країни активно брали позики, що призвело до боргової кризи. Водночас країни Південно-Східної Азії активно інвестували свій капітал, що дало їм змогу зробити економічний ривок. Під кутом зору теорії міжчасової торгівлі:

- а) обидві групи країн імпортуватимуть товари поточного споживання;
- б) країни Латинської Америки експортуватимуть товари майбутнього споживання, а країни Південно-Східної Азії імпортуватимуть товари поточного споживання;
- в) країни Латинської Америки експортуватимуть товари поточного споживання, а країни Південно-Східної Азії імпортуватимуть товари майбутнього споживання.

4. IBM продає в Україні комп'ютери та комплектуючі для їх складання на місцевих підприємствах. Україна запроваджує високе імпортне мито на ввезення готової продукції IBM, щоб захистити українські складальні підприємства, і різко збільшує податок на прибуток іноземних компаній. Що може зробити IBM, щоб не віддати частку українського ринку місцевим конкурентам:

- а) шляхом прямого інвестування створити свою філію в Україні;
- б) припинити поставки комплектуючих на українські підприємства;
- в) застосувати трансфертні ціни?
- г) всі відповіді правильні?

5. IBM продає комплектуючі для складання і готові комп'ютери в Україну. Україна запроваджує високе імпортне мито на ввезення зібраних комп'ютерів IBM, щоб захистити українських виробників, і різко збільшує податок на прибуток іноземних ком. паній. Що може зробити IBM, щоб скоротити обсяг податків на прибуток, які виплачуються в Україні:

- а) викупити в Україні частину підприємств конкурентів і застосувати занижені трансфертні ціни на поставки комплектуючих для цих підприємств;
- б) створити в Україні свою філію і застосувати завищені трансфертні ціни на поставки комплектуючих для цієї філії;
- в) створити в Україні СП і застосувати занижені трансфертні ціни на поставки

комплектуючих?

6. *IBM вирішила здійснити прямі інвестиції у підприємства комп'ютерної промисловості України. Як найефективніше IBM може гарантувати цілісність своїх активів в Україні:*

- а) застрахувати свої інвестиції в західній страховій компанії;
- б) застрахувати свої інвестиції в українській страховій компанії;
- в) отримати урядові гарантії?

7. *Який з наведених способів передачі коштів не є інструментом міжнародного кредитування:*

- а) розміщення коштів на депозитах;
- б) міжнародні трансферти;
- в) торгові кредити;
- г) міжнародні позики?

8. *До «інших» інвестицій не належать:*

- а) ввезення готівкової іноземної валюти;
- б) розміщення єврооблігацій;
- в) розміщення валютного експортного виторгу в іноземному банку;
- г) залучення стабілізаційного кредиту МВФ;

9. *Причина бурхливого розвитку ринку портфельних інвестицій у 90-ті роки:*

- а) швидке економічне зростання країн Південно-Східної Азії;
- б) швидке зростання ринку фінансових деривативів;
- в) конкуренція країн, де розвивається капіталізм за умови залучення фінансових ресурсів

Заходу;

- г) всі відповіді правильні;
- д) всі відповіді неправильні.

10. *Уряду найвигідніше залучення інвестицій у вигляді:*

- а) прямих інвестицій;
- б) портфельних інвестицій;
- в) інших інвестицій;
- г) всіх перелічених інвестицій в однаковому ступені;
- д) немає правильної відповіді.

11. *Позитивна роль інвестицій для країни, що приймає, полягає в тому, що:*

- а) вони зменшують надмірно завищений курс національної валюти;
- б) скорочують інфляцію в країні;
- в) скорочують надмірну зайнятість;
- г) поліпшують стан платіжного балансу;
- д) всі відповіді неправильні;

12. *Яка з причин спонукає країну А здійснювати ПЗІ в країну Б:*

- а) високий рівень оплати праці в країні Б;
- б) високий рівень митного оподаткування в країні Б;
- в) високе безробіття в країні А;
- г) висока ставка процента в країні Б;
- д) правильні відповіді б) та г)?

13. Яку угоду можна назвати формою ПЗІ:

- а) переказ турецькими робітниками заробітної плати з України на батьківщину;
- б) ввезення українськими банками готівкових доларів;
- в) розміщення українським урядом облігаційної позики на євроборсах;
- г) купівля «Славутичем» російського приватизованого підприємства;
- д) купівля Національним банком України доларів США на валютному ринку?

14. Що з переліченого нижче вплине на рішення про ПЗІ:

- а) прагнення досягти позитивного ефекту масштабу;
- б) використання переваг у міжнародному маркетингу;
- в) прагнення забезпечити доступ до природних ресурсів;
- г) технологічне лідерство;
- д) все перелічене?

15. Транснаціональна компанія вирішила збільшити частку свого капіталу в закордонному підприємстві з 45 до 55%. Це підприємство відносно ТНК буде називатися:

- а) філія;
- б) дочірнє підприємство;
- в) асоційована компанія;
- г) підрозділ;
- д) холдингова компанія.

16. Як захід підтримки ПЗІ країна, що приймає, використовує:

- а) підвищення курсу національної валюти;
- б) надання державних гарантій;
- в) скасування подвійного оподаткування;
- г) надання податкових пільг;
- д) всі відповіді правильні.

17. Рух факторів виробництва під кутом зору теорії порівняльних переваг приводить:

- а) до більшого зростання сукупного виробництва;
- б) спаду сукупного виробництва порівняно з міжнародною торгівлею;
- в) зменшення міжнародних резервів;
- г) збільшення ВВП.

18. Яка, теорія міжнародної торгівлі стверджує, що вирівнювання цін на фактори виробництва відбувається в країнах, які торгують між собою:

- а) теорія Рікардо;
- б) теорія Хекшера-Оліна;
- в) теорія Майкла Портера;
- г) всі відповіді правильні;
- д) немає правильної відповіді?

19. Яка з наведених груп країн одержує найбільші міжнародні кредити:

- а) країни СНД і Східної Європи;
- б) «вісімка» найбільш розвинутих країн світу;
- в) нові індустріальні країни Азії;
- г) найбільш розвинуті країни Африки й Азії;
- д) країни Латинської Америки?

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЗМ 4. МІЖНАРОДНА МІГРАЦІЯ РОБОЧОЇ СИЛИ

1. *Як впливає імміграція в малу країну на рівень середньої заробітної плати в моделі специфічних факторів виробництва:*
 - а) середня заробітна плата зросте;
 - б) середня заробітна плата зменшиться;
 - в) середня заробітна плата залишиться незмінною;
 - г) усі відповіді правильні?

2. *Як впливає імміграція в малу країну на перерозподіл доходів у малій країні в моделі специфічних факторів виробництва:*
 - а) зростуть податки на доходи робітників-нерезидентів, а оподаткування власників капіталу та землі зменшиться;
 - б) зростуть податки на доходи робітників-нерезидентів та власників капіталу, а оподаткування власників землі зменшиться;
 - в) зросте податок на доходи власників землі й капіталу, причому ці додаткові надходження використовуватимуться для надання компенсації місцевим робітникам;
 - г) усі відповіді правильні?

3. *Як впливає імміграція в малу країну на зміну умов торгівлі малої країни в моделі специфічних факторів виробництва:*
 - а) обсяги зовнішньої торгівлі зростуть;
 - б) обсяги зовнішньої торгівлі зростуть за умови одночасного подешевшання інших факторів виробництва;
 - в) обсяги зовнішньої торгівлі зменшаться;
 - г) ніяк не вплине?

4. *За моделлю специфічних факторів виробництва імміграція впливатиме на виробництво трудомісткого та капіталомісткого товарів в країні, що приймає, таким чином:*
 - а) виробництво трудомісткого товару зменшиться, а виробництво капіталомісткого товару зросте;
 - б) виробництво трудомісткого товару зросте, а виробництво капіталомісткого товару зменшиться;
 - в) якщо праця є мобільним фактором, то виробництво обох товарів зросте;
 - г) усі відповіді правильні.

5. *Уряду ФРН вигідно стимулювати імміграцію, тому що:*
 - а) іммігранти скорочують безробіття;
 - б) іммігранти приносять технологічні знання, яких не вистачає;
 - в) обидві відповіді правильні;
 - г) обидві відповіді неправильні.

6. *Уряду Сомалі вигідно стимулювати еміграцію, тому що:*
 - а) емігранти повернуться збагачені знаннями і капіталом;
 - б) емігранти будуть переказувати трансферти на батьківщину і забезпечувати життя родичів;
 - в) емігранти скорочують безробіття в країні;
 - г) всі відповіді правильні.

7. *Міграція робочої сили - це:*
 - а) в'їзд працездатного населення в певну країну з-за кордону;

- б) виїзд працездатного населення з певної країни за кордон;
- в) переселення працездатного населення з одних країн в інші терміном більше року, викликане причинами економічного або неекономічного характеру;
- г) повернення емігрантів на батьківщину.

8. *Еміграція - це:*

- а) в'їзд працездатного населення в певну країну з-за кордону;
- б) виїзд працездатного населення з певної країни за кордон;
- в) переселення працездатного населення з одних країн в інші терміном більше року, викликане причинами економічного або неекономічного характеру;
- г) повернення емігрантів на батьківщину.

9. *Імміграція - це:*

- а) в'їзд працездатного населення в певну країну з-за кордону;
- б) виїзд працездатного населення з певної країни за кордон;
- в) переселення працездатного населення з одних країн в інші терміном більше року, викликане причинами економічного або неекономічного характеру;
- г) повернення емігрантів на батьківщину.

10. *Міграційне сальдо - це:*

- а) міжнародна міграція висококваліфікованих кадрів;
- б) різниця еміграції з країни та імміграції в країну;
- в) повернення емігрантів на батьківщину на постійне місце проживання;
- г) усі відповіді правильні.

11. *Реєміграція - це:*

- а) міжнародна міграція висококваліфікованих кадрів;
- б) різниця еміграції з країни та імміграції в країну;
- в) повернення емігрантів на батьківщину на постійне місце проживання;
- г) усі відповіді правильні.

12. *Відплив інтелекту – це:*

- а) міжнародна міграція висококваліфікованих кадрів;
- б) різниця еміграції з країни та імміграції в країну;
- в) повернення емігрантів на батьківщину на постійне місце проживання;
- г) усі відповіді правильні.

13. *Неокласичне тлумачення міжнародної міграції:*

- а) кожна людина отримує і споживає граничний продукт своєї праці, отже, еміграція приводить до зростання добробуту країни, що приймає. При цьому економічний стан країни-донора не погіршується;
- б) є можливість погіршення економічного стану країн - експортерів робочої сили, особливо внаслідок виїзду висококваліфікованих фахівців;
- в) акумуляцію людського капіталу слід досліджувати як ендогенний фактор економічного зростання країни.
- г) усі відповіді правильні.

14. *Неокейнсіанське тлумачення міжнародної міграції:*

- а) кожна людина отримує і споживає граничний продукт своєї праці, отже, еміграція приводить до зростання добробуту країни, що приймає. При цьому економічний стан країни-донора не погіршується;

б) є можливість погіршення економічного стану країн - експортерів робочої сили, особливо внаслідок виїзду висококваліфікованих фахівців;

в) акумуляцію людського капіталу слід досліджувати як ендогенний фактор економічного зростання країни;

г) усі відповіді правильні.

15. Сучасне тлумачення міжнародної міграції:

а) кожна людина отримує і споживає граничний продукт своєї праці, отже, еміграція приводить до зростання добробуту країни, що приймає. При цьому економічний стан країни-донора не погіршується;

б) є можливість погіршення економічного стану країн - експортерів робочої сили, особливо внаслідок виїзду висококваліфікованих фахівців;

в) акумуляцію людського капіталу слід досліджувати як ендогенний фактор економічного зростання країни;

г) усі відповіді правильні.

16. Причини еміграції поділяють:

а) на економічні та неекономічні;

б) економічні та соціальні;

в) економічні та політичні.

г) політичні та соціальні.

17. До економічних причин міжнародної міграції належать:

а) відмінності в оплаті праці та пенсійному забезпеченні, особисті та екологічні;

б) релігійні, політичні, стихійні, воєнні, геополітичні, особисті, екологічні;

в) різниця в оплаті праці, відмінності в оподаткуванні, різне пенсійне забезпечення;

г) усі відповіді правильні.

18. До неекономічних причин міжнародної міграції належать:

а) відмінності в оплаті праці та пенсійному забезпеченні, особисті та екологічні;

б) релігійні, політичні, стихійні, воєнні, геополітичні, особисті, екологічні;

в) різниця в оплаті праці, відмінності в оподаткуванні, різне пенсійне забезпечення;

г) усі відповіді правильні.

19. Еміграція приводить:

а) до збільшення доходів власників землі;

б) зменшення процентної ставки;

в) збільшення процентної ставки і доходів власників капіталу;

г) усі відповіді правильні.

20. Еміграція приводить:

а) до збільшення доходів працюючих і доходів власників капіталу;

б) збільшення доходів працюючих і зменшення доходів власників капіталу;

в) зменшення доходів працюючих і доходів власників капіталу.

21. Імміграція приводить:

а) до збільшення доходів працюючих і доходів власників капіталу;

б) збільшення доходів працюючих і зменшення доходів власників капіталу;

в) зменшення доходів працюючих і збільшення доходів власників капіталу.

22. Міжнародна міграція у світовому масштабі приводить:

а) до стабілізації обсягів виробництва;

б) зменшення обсягів виробництва;

в) збільшення обсягів виробництва.

23. *Вставте пропущене слово:*

_____ – заробітна плата та інші виплати готівкою або в натуральній формі, які отримують приватні особи-нерезиденти за роботу, що виконують для резидентів, які за це платять.

24. *Вставте пропущене слово:*

_____ – переселення працездатного населення з одних держав в інші на термін більше року, яке викликане причинами економічного або неекономічного характеру.

25. *Вставте пропущене слово:*

_____ – переказ грошей і товарів мігрантами своїм родичам, які залишились на батьківщині.

26. *Вставте пропущене слово:*

_____ – оціночний грошовий еквівалент вартості майна мігрантів, яке вони перевозять з собою, коли переїжджають в іншу країну.

27. *Вставте пропущене слово:*

_____ – оціночний грошовий еквівалент майна, яке переміщують мігранти в момент їх виїзду за кордон і наступних переміщень їх на батьківщину.

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЗМ 5. СВІТОВА ВАЛЮТНА СИСТЕМА ТА МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ

Світова валютна система

1. *Валютний курс в сучасних умовах встановлюється на основі:*
 - а) Співвідношення купівельної спроможності національних валют;
 - б) Кількості національних грошей в обігу;
 - в) Співвідношення золотого паритету національних валют;
 - г) Світової ціни на золото.

2. *Валютне котирування буває:*
 - а) пряме, непряме, внутрішнє, зовнішнє;
 - б) зовнішнє, внутрішнє;
 - в) пряме, непряме;
 - г) поточне, форвардне.

3. *Валюта, яка характеризується стабільним валютним курсом:*
 - а) тверда;
 - б) вільно конвертована;
 - в) фіксована;
 - г) резервна.

4. *Валюта резервна - це:*
 - а) валюта, в якій країни тримають свої ліквідні міжнародні резервні активи, що використовуються для покриття від'ємного сальдо платіжного балансу;
 - б) платіжний засіб інших країн, який законно або незаконно використовується на території певної країни;
 - в) валюта, яка має здатність вільно обмінюватись для резидентів і нерезидентів на національну валюту і використовуватись в угодах з реальними і фінансовими активами;
 - г) законний платіжний засіб на території країни, що її випускає;
 - д) валюта, яка широко використовується для здійснення платежів за міжнародними уходами й активно продається і купується на головних валютних ринках;
 - е) валюта, що характеризується стабільним валютним курсом, зміни якого відбуваються переважно внаслідок фундаментальних макроекономічних закономірностей.

5. *Валюта національна - це:*
 - а) валюти, в якій країни тримають свої ліквідні міжнародні резервні активи, що використовуються для покриття від'ємного сальдо платіжного балансу;
 - б) платіжний засіб інших країн який законно або незаконно використовується на території певної країни;
 - в) валюта, яка має здатність вільно обмінюватись для резидентів і нерезидентів на національну валюту і використовуватись в угодах з реальними і фінансовими активами;
 - г) законний платіжний засіб на території країни, що її випускає;
 - д) валюта, яка широко використовується для здійснення платежів за міжнародними угодами й активно продається і купується на головних валютних ринках;
 - е) валюта, що характеризується стабільним валютним курсом, зміни якого відбуваються переважно внаслідок фундаментальних макроекономічних закономірностей.

6. *Якщо обмінний курс японської ієни відносно долара США змінився з 4 ієн до 3 ієн за 1 долар, то ціна ієни:*
 - а) Піднялася з 25 центів до 33 центів, а долар знецінився відносно ієни;
 - б) Піднялася з 25 центів до 33 центів, а курс долара зріс відносно ієни;

в) Зменшилася з 33 центів до 25 центів, а долар знецінився відносно ієни;

г) Зменшилася з 33 центів до 25 центів, а курс долара виріс відносно ієни.

7. Використання іноземної салюти як засобу обігу, одиниці розрахунку і засобу збереження - це:

а) доларизація;

б) валютне заміщення;

в) конвертованість;

г) усі відповіді правильні.

8. Міжнародна ліквідність - це:

а) сукупність усіх платіжних інструментів;

б) склад валютного курсу та, валютних паритетів;

в) складний економічний механізм, який забезпечує купівлю та продаж окремих валют;

г) готівкова частика грошової маси, яка циркулює з рук у руки.

9. Конвертованість валюти – це:

а) можливість переказу національної валюти за кордон;

б) показник, що характеризує здатність валюти вміщатись у конверт;

в) здатність резидентів і нерезидентів вільно обмінювати національну валюту на іноземну;

г) здатність резидентів і нерезидентів вільно обмінювати іноземну валюту на національну.

10. Вставте пропущене слово:

_____ – платіжний засіб інших країн, який законно або незаконно використовується на території певної країни.

11. Вставте пропущене слово:

_____ – валюта, яка має здатність вільно обмінюватись для резидентів і нерезидентів на іноземну валюту і використовуватись в угодах з реальними і фінансовими активами.

12. Вставте пропущене слово:

_____ – право резидентів купувати, зборі гати і здійснювати операції всередині країни з активами у формі валюти і банківських депозитів, деномінованих в іноземній валюті.

Платіжний баланс

1. *Активне сальдо платіжного балансу збільшиться, якщо у країні:*
 - а) відбудеться виплата заборгованості за заробітною платою,
 - б) зменшаться реальні процентні ставки;
 - в) сповільниться темп економічного зростання;
 - г) розкрадуть транш МВФ.

2. *Складова платіжного балансу країни - рахунок поточних платежів - не охоплює:*
 - а) чисті доходи від інвестицій;
 - б) транспортні послуги іноземним державам;
 - в) зміни в активах країни за кордоном;
 - г) товарний експорт.

3. *Яке з наведених тверджень є неправильним:*
 - а) додатне сальдо рахунка капіталу виникає, якщо обсяг відпливу капіталу менше іноземних інвестицій у національну економіку;
 - б) рахунок капіталу і рахунок поточних операцій у сумі дорівнюють чистому експорту;
 - в) відповідно до статистики національних рахунків платіжний баланс завжди збалансований;
 - г) сальдо рахунка поточних операцій дорівнює чистому експорту?

4. *Стаття «пропуски і помилки» у платіжному балансі:*
 - а) покликана вирівнювати нерівновагу платіжного балансу, що виникає у зв'язку з різною методологією врахування різноманітних операцій;
 - б) була б меншою, якби резиденти скоротили контрабандне вивезення товарів;
 - в) була б меншою, якби скоротився вплив капіталу з України;
 - г) всі відповіді правильні.

5. *Країна зі стійким від'ємним сальдо платіжного балансу має:*
 - а) залучати додаткові довгострокові позики від іноземців;
 - б) заборонити переказ у країну доходів резидентів від закордонних інвестицій;
 - в) збільшити випуск державних облігацій для населення;
 - г) виконати усі вказані вище заходи.

6. *Активне сальдо платіжного балансу збільшиться, якщо у країні:*
 - а) відбудеться виплата заборгованості за пенсіями;
 - б) прискоряться темпи економічного зростання;
 - в) оберуть нового президента;
 - г) сповільниться темп економічного зростання.

7. *Україна вирішила встановити контроль над зовнішньою торгівлею для зниження дефіциту платіжного балансу. Одним з наслідків цього рішення буде:*
 - а) зниження українського імпорту;
 - б) зниження українського експорту;
 - в) збільшення українського імпорту;
 - д) правильні відповіді б) та в).

8. *Якщо рахунок руху капіталу має додатне сальдо:*
 - а) то експорт товарів і послуг має бути додатним;
 - б) експорт товарів і послуг має бути від'ємним;
 - в) чистий експорт має бути додатним;
 - г) чистий експорт має бути від'ємним;
 - д) трансфертів у країну немає.

9. *Фінансовий рахунок платіжного балансу поліпшиться за рахунок таких подій:*
- а) збільшаться трансфертні перекази в країну;
 - б) іноземці збільшать вкладення в державні облігації;
 - в) резиденти країни збільшать інвестиції за кордон;
 - г) центральний банк збільшить обсяг купівлі іноземної валюти;
 - д) немає правильної відповіді.
10. *МВФ надає країнам кредити з метою:*
- а) збільшення національного експорту;
 - б) збільшення імпорту;
 - в) збалансування дефіциту платіжного балансу;
 - г) «проїдання»;
 - д) розкрадання.
11. *Класифікуйте кожну з наведених операцій (чи відбувається експорт капіталу) з погляду української економіки:*
- а) український підприємець купує будинок в Італії;
 - б) «Приватбанк» відмовляє в позиції уряду Молдови в 200 тис. дол. США;
 - в) український імпортер верстатів бере короткотермінову позику в одному з німецьких банків для оплати купленої ним партії верстатів;
 - г) фірма «Нестле» купує акції Львівської кондитерської фабрики «Світоч».
12. *Рахунок руху капіталу включає:*
- а) товарний експорт;
 - б) зміни в активах країни за кордоном;
 - в) односторонні трансфертні платежі;
 - г) чисті доходи від інвестицій;
 - д) транспортні послуги іноземцям.
13. *Платіжний баланс країни погіршиться за рахунок таких чинників:*
- а) збільшується реальний ВНП;
 - б) центральний банк проводить дефляційну політику;
 - в) уряд скорочує витрати і збільшує податки;
 - г) центральний банк підвищує ставку рефінансування;
 - д) немає однозначної відповіді.
14. *Класифікуйте кожну з наведених операцій (чи відбувається імпорт капіталу) з погляду української економіки:*
- а) український підприємець купує будинок в Італії;
 - б) «Приватбанк» надає урядові Молдови позику в 200 тис. дол. США;
 - в) український імпортер верстатів бере короткотермінову позику в одному з німецьких банків для оплати купленої ним партії верстатів.
15. *Рахунок поточних операцій включає все за винятком: а) товарного імпорту;*
- б) чистих прибутків від інвестицій;
 - в) транспортних послуг іноземним державам;
 - г) змін в активах країни за кордоном;
 - д) товарного експорту.
16. *Країна зі стійким додатним сальдо платіжного балансу має:*
- а) збільшувати державні витрати і скорочувати податки;

- б) девальвувати свою валюту;
- в) збільшувати грошову масу в обігу;
- г) підвищувати процентні ставки;
- д) немає правильної відповіді.

17. Вставте пропущене слово:

_____ – трансферти, що поєднують передачу прав власності на основний капітал, пов'язані з придбанням або використанням основного капіталу або передбачають анулювання боргу кредитором.

18. Вставте пропущене слово:

_____ – статистичний звіт, у якому в систематизованому вигляді наводяться сумарні дані про зовнішньоекономічні операції певної країни за певний проміжок часу.

19. Вставте пропущене слово:

_____ – форма опціону, яка надає право його тримачу купити у продавця варанта певну кількість акцій і облігацій на спеціально обумовлених умовах протягом певного періоду часу.

20. Вставте пропущене слово:

_____ – баланс міжнародних інвестицій на кінець певного періоду, що відображає сукупність фінансових операцій, вартісних змін та інших коригуючих процедур, які мали місце протягом періоду, що розглядається; визначає величину зовнішніх активів і пасивів країни.

ТЕСТОВИЙ КОНТРОЛЬ ЗА ЗМ 6. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ІНТЕГРАЦІЯ

Міжнародна економічна інтеграція

1. *Якщо дві країни укладають угоду, за якою експортно-імпортні операції резидентів цих країн не оподатковуються митами, то така форма інтеграції називається:*
 - а) спільний ринок;
 - б) зона вільної торгівлі;
 - в) митний союз;
 - г) економічний союз;
 - д) преференційна торгова угода.

2. *Ефект споживання показує:*
 - а) як рівень споживання залежить від розміру імпортного мита;
 - б) зростання споживання в результаті виходу країни з митного союзу;
 - в) як споживання ресурсів всередині країни залежить від поділу праці в рамках митного союзу;
 - г) збільшується споживання товару в результаті приєднання країни до митного союзу;
 - д) всі відповіді правильні;
 - є) немає правильної відповіді.

3. *Що належить до переваг інтеграції країн:*
 - а) зростаюча конкуренція між виробниками інших країн;
 - б) близькість рівнів економічного розвитку та ступеня зрілості країн, що інтегруються;
 - в) розв'язання завдань торгової політики;
 - г) усі відповіді правильні?

4. *Процес економічної взаємодії країн, який приводить до зближення господарських механізмів, який набирає форми міждержавних угод і погоджено регулюється міждержавними органами, називається:*
 - а) спільний ринок;
 - б) зона вільної торгівлі;
 - в) митний союз;
 - г) економічний союз;
 - д) економічна інтеграція.

5. *Якщо у результаті утворення митного союзу виникає ефект відхилення торгівлі, то:*
 - а) добробут країн, які не беруть участь у митному союзі, погіршиться;
 - б) добробут країн - учасниць митного союзу погіршиться, якщо ефект відхилення торгівлі перевищує ефект створення торгівлі;
 - в) добробут країн - учасниць митного союзу поліпшиться, якщо ефект відхилення торгівлі буде меншим від ефекту створення торгівлі;
 - г) усі відповіді правильні.

6. *Що належить до недоліків інтеграції:*
 - а) демографічний ефект;
 - б) створення сприятливого зовнішньополітичного становища;
 - в) зростання конкуренції між виробниками інших країн;
 - г) зростання кількості злиттів компаній?

7. *Країни, що інтегруються, домовляються про свободу пересування не тільки товарів і послуг, а й факторів виробництва - капіталу і робочої сили. Цей процес називається:*

- а) спільний ринок;
- б) зона вільної торгівлі;
- в) митний союз;
- г) економічний союз;
- д) преференційна торгова угода.

8. Внаслідок утворення митного союзу ефект доходу:

- а) збільшиться;
- б) зменшиться;
- в) не зміниться;
- г) дорівнює нулю.

9. Повне скасування митних тарифів у взаємній торгівлі за умови збереження національних митних тарифів щодо третіх країн веде до утворення:

- а) спільного ринку;
- б) зони вільної торгівлі;
- в) митного союзу;
- г) економічного союзу;
- д) преференційної торгової угоди.

10. Ефективність створення митного союзу між країнами за лежить від співвідношення абсолютних розмірів:

- а) ефекту доходу й ефекту відхилення торгівлі;
- б) ефекту створення торгівлі й ефекту захисту;
- в) ефекту створення торгівлі й ефекту відхилення торгівлі.
- г) усі відповіді правильні.

11. Вставте пропущене слово:

_____ – процес економічної взаємодії країн, який приводить до зближення господарських механізмів, набирає форми міждержавних угод і узгоджено регулюється міждержавними органами.

12. Вставте пропущене слово:

_____ – країни, що інтегруються, домовляються про свободу пересування не тільки товарів і послуг, а й факторів виробництва - капіталу і робочої сили.

13. Вставте пропущене слово:

_____ – економічні наслідки, які виявляються на пізніших стадіях функціонування митного союзу.

14. Вставте пропущене слово:

_____ – повне скасування митних тарифів у взаємній торгівлі за умови збереження національних митних тарифів щодо третіх країн.

15. Вставте пропущене слово:

_____ – переорієнтація місцевих споживачів з купівлі товару в ефективнішого позаінтеграційного джерела поставки на і менш ефективне внутрішньоінтеграційне джерело, яка відбувається в результаті усунення імпорتنих мит у рамках митного союзу.

Криптограма

Розв'язок криптограми полягає в тому, щоб правильно відгадати слова по горизонталі. По вертикалі у виділених клітинках ви прочитаєте зашифроване слово.

			1							
				2						
		3								
4										
			5							

1. Накладання державою заборони (арешту) на ввезення іншими державами золота, чужоземної валюти, окремих товарів чи на їх вивезення.
2. Після того як більшість країн регіону стали членами інтеграційного угруповання, інші країни, які не приєднались до нього, мають певні проблеми, пов'язані з переорієнтацією економічних зв'язків з країнами, що входять до угруповання. Така ситуація називається «ефект...».
3. Тихоокеанське економічне співтовариство.
4. Процес економічної взаємодії країн, який приводить до зближення господарських механізмів, набирає форми міждержавних угод і узгоджено регулюється міждержавними органами.
5. Одне з найдинамічніших економічних угруповань у сучасному світі. Зашифроване слово це прізвище одного із сучасних економістів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ПРИСВОЮВАНИХ СТУДЕНТАМ (СЛУХАЧАМ):

Оцінювання рівня опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній діяльності. Поточний контроль здійснюється на протязі 3 та 4 семестру під час проведення семінарських і лабораторних занять (3 семестр – 35 балів; 4 семестр – 30 балів), написання модульної контрольної роботи (3 семестр – 15 балів; 4 семестр – 10 балів), а також за результатами виконання індивідуального науково-дослідного завдання (3 семестр – 20 балів; 4 семестр – 10 балів).

Загальні критерії оцінювання результатів поточного контролю

<i>Кількість балів</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
65-70	Глибокі та міцні знання навчального матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; знання основної та додаткової літератури; виявлення креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь; відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічні і послідовні.
60-64	Повні та глибокі знання із дисципліни; успішне виконання практичних завдань; засвоєння основної та додаткової літератури; здатність до самостійного поповнення та оновлення знань; відповіді на запитання містять незначні неточності.
50-59	Міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; вміння давати аргументовані відповіді на запитання; вміння вирішувати практичні задачі; невміння використовувати теоретичні знання для вирішення складних практичних задач.
40-49	Знання основних фундаментальних положень навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності; поверхове ознайомлення з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача; невміння давати аргументовані відповіді на запитання.
30-39	Знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля; вміння вирішувати найпростіші практичні задачі; незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу модуля; невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.
0-29	Незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу модуля; істотні помилки у відповідях на запитання; невміння розв'язувати прості практичні задачі.

Семестровий контроль проводиться:

- 3 семестр – залік, який проходить у формі співбесіди під час якої студенту задаються три питання із загального переліку питань. Відповіді оцінюються за 30-бальною шкалою (10 балів за правильну і повну відповідь на кожне питання);
- 4 семестр – екзамен, який проходить у формі усної відповіді на екзаменаційний білет. Кожен екзаменаційний білет містить два блоки завдань: перший блок – теоретичні завдання (2 питання), другий блок – практичне завдання (1 задача). Відповіді під час екзамену оцінюються за 50 бальною шкалою (від 0 до 50): 30 балів – перший блок (по 15 балів за правильну, повну і послідовну відповідь на перше і друге питання); 20 балів – другий блок (за правильне розв'язане практичне завдання)

Оцінку з дисципліни студент отримує за сумою балів поточного та семестрового контролю – максимально 100 балів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ У 3 СЕМЕСТРІ

Модуль 1			Модуль 2		Залік	Загальна сума
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	МКР	Індивідуальне науково-дослідне завдання	30 балів	100 балів
10 балів	10 балів	15 балів	15 балів	20 балів		
35 балів						

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ У 4 СЕМЕСТРІ

Модуль 1			Модуль 2		Іспит	Загальна сума
ЗМ 4	ЗМ 5	ЗМ 6	МКР	Індивідуальне науково-дослідне завдання	50 балів	100 балів
10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	10 балів		
30 балів						

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література:

1. Балабанова Н.В. Економічні наслідки створення зони вільної торгівлі між Україною та ЄС / Н.В.Балабанова // Вісник Маріупольського державного університету серія: економіка. – 2016. - Вип 12. – С.134-143
2. Беззубченко О.А. Особливості сучасного стану розвитку міжнародної торгівлі / О.А.Беззубченко, К.Бодрова // Вісник Маріупольського державного університету серія: економіка. – 2018. - Вип 16. – С.68-75
3. Білоцерківець В.В., Завгородня О.О., Лебедева В.К. Міжнародна економіка: Підручник/ За р ед. А.О. Задоя, В.М. Тарасевича. - К.: ЦУЛ, 2012. - 416с.
4. Божидарнік Н.В., Божидарнік Т.В. Валютні операції: підручник. - К.:ЦУЛ, 2013. - 698 с.
5. Братко І. В. Правове регулювання міжнародної технічної допомоги: стан, тенденції та перспективи розвитку: монографія / І. В. Братко, А. І. Дмитрієва. – О. : Фенікс, 2011. – 248 с.
6. Булатова О.В. Європейський регіоналізм та регіональна політика / О.В. Булатова // Вісник Маріупольського державного університету серія: економіка. – 2017. - Вип 14. – С.131-140
7. Булатова О. Потенціал розвитку трансконтинентальної інтеграції / О. Булатова // Журнал європейської економіки. – Том 13 (№ 3). – Вересень 2014. – С. 248-272.
8. Булатова О.В. Регіональна складова глобальних інтеграційних процесів: монографія / О.В. Булатова, Донецьк: ДонНУ, 2012. – 386с.
9. Вишняк Л. Розвиток міжнародного бізнесу в Україні в умовах глобальної фінансової кризи / Вишняк Л. // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – К., 2011. – Вип. 98, ч. 2. – С. 78–79.
10. Вплив глобалізації на економічний розвиток України / Є. Савельєв, В. Куриляк //Економіка України. – 2012. - № 9
11. Глобальна економіка: підручник / за заг. ред.. Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник. – К.: КНЕУ, 2015.-588с.
12. Глобальное экономическое развитие: тенденции, асимметрии, регулирование: монография /Д.Лукьяненко, В. Колесов, А. Колот, Я. Столярчук и др.; под науч. ред. проф. Д.Лукьяненко, А. Поручника, В. Колесова.-К.: КНЭУ,2013.- 466с.
13. Гражевська Н. І. Інституційна зміна світової економіки за умов фінансової глобалізації / Н. І. Гражевська, В. І. Трохименко // Фінанси України. – 2013. – № 5. – С. 58–68.
14. Грищенко А. Європейський та євразійський вектори економічної інтеграції України / А. Грищенко // Економіка України. – 2012. – № 7. – С. 80–88.
15. Еволюція світ-системи глобалізму (Стратегічні імперативи співрозвитку): колективна монографія / [О.Г. Білорус, О.В. Гаврилюк, Д.Г. Лук'яненко та ін.]; кер. авт. кол. і наук. ред. О.Г. Білорус. – К.: КНЕУ, 2014. – 432 с.
16. Еволюція світ-системи глобалізму (Стратегічні імперативи співрозвитку): колективна монографія / [О.Г. Білорус, О.В. Гаврилюк, Д.Г. Лук'яненко та ін.]; кер. авт. кол. і наук. ред. О.Г. Білорус. – К.: КНЕУ, 2014. – 432 с.
17. Закон України від 16.04.1991 р. «Про зовнішньоекономічну діяльність» // Укр. митниця: Довідник. - К.: Лібра, 1993. - 67 с.
18. Закон України від 25.06.1991 р. «Про митну справу в Україні» // Відомості Верховної Ради України. - 1991. - № 44.
19. Закон України від 5.02.1992 р. «Про Єдиний митний тариф // Укр. митниця: Довідник. - К.: Лібра, 1993. - 58 с.
20. Закон України від 5.04.2001 р. «Про митний тариф» // Офіційний вісник України. - 2001. - № 18.
21. Зварич Р. Етимологія, теорія, концептуалізація та вимір глобалізації// Журнал європейської економіки. – 2016. – Том 15 (№4). – 407-423

22. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон: монографія / за ред. Ю.Г. Козака. – Київ: центр учбової літератури, 2016. – 240 с.
23. Мельник А.Ф. Регіональна політика ЄС та України в умовах поглиблення суперечностей глобалізації / А. Мельник, В. Адамик // Журнал європейської економіки. - 2013. - Т. 12, № 1. - С. 57-78.
24. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. / В.В. Козик, Л.А. Панкова, Н.Б. Даниленко. – 8-ме вид., перероб. і доп. – Київ: «Знання», 2011. – 470с.
25. Міжнародна економіка: навчальний посібник / ред. С. В. Фомішин. – Львів: Новий Світ – 2012. – 448 с.
26. Міжнародна економіка: підручник / [ред. Задоя А.О., Тарсевич В.М.]. - К.: ЦУЛ, 2012.- 416 с.
27. Міжнародні фінанси: кредитно-модульний курс: навч. посібник / за ред. Козака Ю. Г. Логвінової, Н. С. Барановської М.І. - 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 286 с.
28. Мікула Н.А. Транскордонне співробітництво України в контексті євроінтеграції: монографія / Н. А. Мікула, В. В. Засадко. – К.: НІСД, 2014. – 316 с.
29. Мокій А. І. Міжнародні організації [навч. посібник] / А. І. Мокій, Т. П. Яхно, І. К. Бабець. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 279 с.
30. Національні економічні інтереси України: методологічні аспекти та рішення для регіону Чорноморського басейну / С. Юрій, Є. Савельєв // Вісник Тернопільського національного університету.–2011.–№ 5-2. – 2011. – С. 13-31
31. Новий світовий економічний порядок та глобальні виклики для України : [монографія] / ред.: А.І. Крисоватий, Є.В. Савельєв; Терноп. нац. екон. ун-т. – Тернопіль: ТНЕУ, 2014. – 503 с.
32. Об'єднана Європа: від мрії до реальності: історичні нариси про батьків-засновників Європейського Союзу/ С.В.Віднянський, А.Ю.Мартинов. - 2-е вид., допов. і переробл. - К.: Києво-Могилянська академія, 2011. - 395с.
33. Ревуцький С. Ф. Теоретичні засади щодо інноваційного та постіндустріального розвитку світової економіки / С. Ф. Ревуцький // Питання інтелектуальної власності. – К., 2011. – Вип. 9. – С. 250–258.
34. Регіональні перетворення у світовому та українському вимірах: монографія / [В.С.Куриляк, А.Ф. Мельник, Н.Г. Синютка та ін.]; за наук. ред. проф. А. Крисоватого і Є. Савельєва. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 388 с.
35. Регіональні перетворення у світовому та українському вимірах: [монографія] / за наук. ред. проф. А. Крисоватого і Є. Савельєва. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 388 с.
36. Резнікова Н. Глобальна економічна взаємозалежність: сучасна парадигма та детермінанти модифікації \ Н.В.Резнікова. – К.: Видавництво ТОВ «ВІСТКА», 2013. – 456с.
37. Резнікова Н.В. Інтеграційні виміри залежності в полеміці регіонального і глобального / Н.В. Резнікова // Глобальна економічна взаємозалежність: сучасна парадигма та детермінанти модифікації: [монографія]. – К.: Видавництво «ВІСТКА», 2013. – 455 с. – С. 282-396.
38. Резнікова О.О. Нові тенденції розвитку світової економіки: глобальне управління як реальність сьогодні / О. О. Резнікова // Фінанси України. – 2011. – № 11. – С. 45–53
39. Резніков Н. Перспективи мультиполярної валютної системи в умовах ребалансування світової економіки / Н. Резніков, М. Відякіна // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Міжнародні відносини. – К., 2012. – Вип. 38/39. – С. 74–77.
40. Розвиток міжнародної конкурентоспроможності регіону в умовах глобальної інтеграції: монографія/ за загальною редакцією О.Булатової, відповід.ред. О.Беззубченко. – Маріуполь, МДУ, 2014. – 258с.
41. Розвиток організаційно-економічних моделей міжрегіонального співробітництва в умовах поглиблення європейської інтеграції: Колективна монографія [Булатова О.В. та ін.] – Маріуполь: МДУ, 2017.
42. Розвиток інтеграційних процесів в умовах глобальної регіоналізації:[монографія] / під заг. редакцією О.В. Булатової. – Маріуполь: МДУ, 2017.

43. Рум'янцев А.П. Зовнішньоекономічна діяльність: навч. посібник. - 2-ге вид., перероб. і доп. / А.П. Рум'янцев, Н.С. Рум'янцева. - К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
44. Сіденко В. Глобальні кризи ХХІ століття: політекономічний підхід / В. Сіденко. – Економічна теорія. – 2015. - №4. – С.12-18
45. Сіденко В. Модифікація світової економіки під впливом новітніх факторів глобальної трансформаційної кризи / В. Сіденко // Економіка України. – 2012. – № 5. – С. 18–31.
46. Шкодїна І. В. Сучасні тенденції самоорганізації світової економічної системи / І. В. Шкодїна // Економіка України. – 2012. – № 9. – С. 70–77.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державного агентства з інвестицій та розвитку [Електронний ресурс] / – Режим доступу: www.in.gov.ua
3. Офіційний сайт Державної інноваційної фінансово-кредитної установи [Електронний ресурс] / – Режим доступу: www.difku.gov.ua
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Офіційний сайт Державної податкової служби України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.sts.gov.ua>
6. Офіційний сайт Донецького обласного управління статистики [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.donetskstat.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Донецької обласної державної адміністрації [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://donoda.gov.ua/> -
8. Офіційний сайт Кабінету міністрів України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.min.gov.ua>
9. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>
10. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
11. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
12. Офіційний сайт Національного центру впровадження галузевих інноваційних програм [Електронний ресурс] / – Режим доступу: www.innovations.gov.ua
13. Офіційний сайт Нормативні Акти України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.nau.kiev.ua>
14. Офіційний WWW-Регістр бізнес-сайтів України і зарубіжжя [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.biz-registr.com.ua/?0^12>
15. Офіційний сайт World Intellectual Property Organization [Електронний ресурс] / – Режим доступу: http://www.wipo.int/econ_stat/ru/economics/gii/
16. Офіційний сайт Global Innovation Index [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.globalinnovationindex.org/>
17. Офіційний веб-сайт Центр азіяської регіональної інтеграції – Режим доступу: <http://aric.adb.org/>
18. Представництво України при Європейському Союзі [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/relations>
19. ASEAN [Official website] - <http://www.asean.org>
20. European Commission [Official website] - <http://ec.europa.eu/>
21. Existing U.S. Free Trade Agreements [Official website] - <http://www.state.gov>
22. NAFTA Secretariat [Official website]. - <http://www.nafta-sec-alena.org/>

23. North American Agreement on Environmental Cooperation [Official website]. <http://www.naaec.gc.ca>
24. Organisation for economic co-operation and development [Official website] - <http://stats.oecd.org>
25. Regional Integration Knowledge System [Official website] - <http://www.cris.unu.edu/riks/web/>
26. Regional Trade Agreements Information System. WTO [Official website] - <http://rtais.wto.org/>
27. The Black Sea Economic Cooperation [Official website] - <http://www.bsec-organization.org/aoc/TradeEconomic/Pages/Information.aspx>
28. The Millennium Development Goals [Official website] - <http://www.mdg-trade.org>
29. The Office of the United States Trade [Official website] - <http://www.ustr.gov>
30. The World Bank [Official website] - <http://econ.worldbank.org>
31. The World Economic Forum [Official website] - <http://www.weforum.org>
32. UNCTAD statistic [Electronic resource] - <http://unctadstat.unctad.org/>
33. WTO International Trade Statistics [Electronic resource] - <http://www.wto.org>